

OKULLARDA REHBERLİK HİZMETLERİ

Dr. Tuncay AKINCI

DERS KONULARI

Temel Kavramlar, Eğitim Sisteminde Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik,

Okuldaki Rehberlik Hizmet Alanları(Servisleri),

Rehberlik Türleri,

Bireyi(Öğrenciyi) Tanıma Teknikleri,

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetlerinde Örgütlenme ve yönetmelik,

Rehberlikte iletişim,

Psikolojik Danışma Kuramları,

Dersin Kazanımları

Öğrenci kişilik hizmetlerinin eğitim sistemindeki önemini açıklama,

Eğitimde rehberlik hizmetlerinin önemini kavrayabilme,

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri arasındaki farkı ayırt etme,

Rehberlik hizmetlerinin ilkelerini bilme,

Rehberliğin temellerini kavrama,

Rehberli faaliyetlerinin tarihsel gelişimini kavrama,

Rehberlik türlerini sıralayabilme,

Rehberlik hizmetlerinde bireyi tanıma tekniklerini bilme,

Rehberlik hizmetlerinin örgütsel yapısını açıklayabilme,

Kaynak Kitap

ÇAĞDAŞ EĞİTİMDE ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ

ÇAĞDAŞ EĞİTİMDE ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ

- Yirminci yüzyılda birçok etken, eğitimi, amaç ve işlev yönünden değişimeye zorlamıştır.
- Hızlı sosyo-kültürel, ekonomik ve teknolojik değişimeler,
- Bilim alanındaki yeni gelişmeler ve buluşlar,
- Özellikle demokratik düşünceler,
- İnsan haklarındaki gelişmeler eğitimden bekentilerin artmasına yol açmış ve geleneksel eğitime baskı yaparak eğitimi birey yararına değişimeye zorlamıştır.

Geleneksel eğitimde öğrenciye bilgi yükleyerek sadece zihinsel gelişime önem veren anlayış, yerini yeni bir anlayışa bırakmıştır.

Geleneksel Eğitim

- Öğretmen merkezli
- İşlenecek konular önemli
- Ezbercilik
- Otoriter tutum
- Öğrencinin **zihinsel**
gelişimine önem veriliyor

Çağdaş Eğitim

- Öğrenci merkezli
- Öğrencinin beceriler kazanması önemli
- Öğrencinin düşünmesi, anlaması, sorgulaması, analiz, sentez yapması önemli
- Hoşgörülü, esnek ve demokratik tutum
- Öğrencinin **bütün yönleriyle**
gelişmesi önemli (**Bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal gelişim**)

EĞİTİMİN AMAÇLARI

- **Çağdaş anlayışa göre** eğitimin genel **amacı**;
 - bedence,
 - ruhça sağlıklı,
 - topluma etkin şekilde uyabilen insanlar yetiştirmektir.
- **Düzen bir deyişle toplumsal**, çevresel koşullara sorgulamadan aynen uymak ve sürdürmek (edilgen uyum) yerine toplumu ileri götürebilecek, geliştirebilecek değişimleri de sağlayabilecek (etken uyum) bireyler yetiştirmektir.
- Bu genel amacı çözümlediğimizde çağdaş eğitimin amacının **özet olarak**, bireyi "**kendisi için**" ve "**toplum için**" yetiştirmek olduğu görülmektedir.

1.Bireyi kendisi için yetiştirmek

- Eğitimde amaç bireyin önce "kendisi için" yararlı ve gerekli donanımları kazanmasını sağlamaktır.
- Eğitim bunu gerçekleştirmek için şu alt amaçlara ulaşmaya çalışır:
 - Bireyi bir **meslek sahibi yapmak**,
 - Toplumsal **uyumunu sağlamak**,
 - Kendisini **geliştirme** olanakları vermek.

2. Bireyi toplum için yetiştirmek

- a. Toplumun düzenini ve sürekliliğini sağlayacak **iyi bir insan, iyi bir vatandaş** olarak yetişmesine çalışmak,**
- b. Toplumun ekonomik yaşamı için **nitelikli insan gücünü sağlamak,****
- c. Bireye iş yaşamında esnek, gelişmeye açık, yaratıcı ve verimli olabilecek davranışlar kazandırmak.**

EĞİTİMİN İŞLEVİ

- Çağdaş Eğitimin İşlevi; öğrencilerin;
- bedensel,
- psikolojik ve toplumsal yönlerden bir bütün olarak devamlı bir şekilde gelişmelerine, topluma aktif uyum yapabilecek **mutlu ve üretken** kişiler olarak yetişmelerine ortam sağlayarak yardım etmektir.
- O hâlde eğitim sürecinde öğrenciye öyle bir ortam oluşturmalıyız ki bu ortam içinde öğrencinin yukarıda sıralanan amaçlara ulaşması ve **kendini her yönüyle tüm olarak geliştirmesi mümkün olsun.**

OKULUN YAPISI

- Çağdaş eğitimin amaçlarına ulaşmak ve eğitimin işlevini gerçekleştirmek üzere örgün eğitimde okulun yapısı da değişmiş ve geleneksel okullarda **Öğretim ve yönetim** hizmetlerinin yanında üçüncü bir **hizmet grubu** olarak **Öğrenci Kişilik Hizmetleri (Ö.K.H.)** yer almıştır.

Buna göre çağdaş okulun yapısında **3 temel hizmet grubu** vardır.

Yönetim: Eğitimde yönetimin görevi, okulu amaçlarına göre çalıştmak ve yönetmektir. Planlama, gerekli personel, araç-gereç vb. sağlama gibi hizmetler bu alana girer. Okul yöneticisi aynı zamanda öğretim lideridir.

Öğretim: Eğitimin planlı olarak yapılan kısmını oluşturur. Öğrenme ile ilgili tüm bilgi ve becerilerin kazandırılması bu alana girer. En önemli sorumlusu **öğretmendir**.

Öğrenci Kişilik Hizmetleri: Yönetim ve öğretim çalışmalarının dışında kalan ve **öğrencilerin kişisel gelişim ihtiyaçlarını** karşılamaya yönelik tüm yardım hizmetleridir.

ÇAĞDAŞ ÖRGÜN EĞİTİM

ÖĞRETİM

Öğrenciye bilgi-beceri kazandırarak zihinsel güçleri geliştirme.

ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ

Öğrencilerin öğretim faaliyetlerinden en etkili biçimde yararlanabilmeleri ve kendilerini her yönüyle tüm olarak geliştirmeleri için uygun ortam sağlamaya yönelik hizmetlerin tümü.

YÖNETİM

Öğretim ve Ö.K.H.'nin iyi bir şekilde yürütülmesi için gerekli personel, araç, gereç vb. sağlama ve programları yürütmele yükümlü orgüt.

AMAÇ

Bireyin bütün kapasitelerini kendisi ve toplumu için en uygun düzeyde geliştirmek (meydana getirilmek istenen davranış değişikliklerini oluşturmak).

ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ (Ö.K.H.)

- **Öğrenci Kişilik Hizmetleri**, çağdaş eğitim anlayışının öргün eğitim etkinlikleri içine katmayı zorunlu gördüğü profesyonel bir hizmetler grubudur.
- **Okulda**, öğrenciye öğretim çalışmalarından ayrı, sınıf öğretimi dışında sağlanan ve onun kişiliğinin duygusal ve toplumsal yanları ile sağlıklı bir şekilde gelişmesine hizmet eden etkinlikleri kapsar.
- Ö.K.H., çağdaş öргün eğitimin bölünmez bir parçası, öğretim ve yönetim faaliyetlerinden ayrı, ancak onlara paralel olarak fonksiyon gösteren bir hizmetler grubudur.

Çağdaş Eğitimde Okul

Öğretim

Öğrenci Kişilik
Hizmetleri

Yönetim

Sağlık
hizmetleri

Psikolojik
Danışma
ve
Rehberlik
hizmetleri

Sosyal
yardım
hizmetleri

Özel Eğitim
ve özel
yetiştirme
hizmetleri

Sosyal ve
kültürel
hizmetler

ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ

I. Sağlık Hizmetleri

- Sağlıkla ilgili önlemler alma (aşı)
- Sağlık eğitimi verme (Kene)
- Sağlık kontrolleri ve taramaları yapma
- Tedavi hizmetleri
- Bulaşıcı hastalıklar ve korunma yolları
- Tanı ve tedavi merkezleri

II. Sosyal Yardım Hizmetleri

- Parasal yardım hizmetleri (burs, kredi)
- Ek görev-iş bulma
- Barınma hizmetleri (yurt, pansiyon vb.)
- Beslenme hizmetleri (yemekhane, kantin)
- Ulaşım hizmetleri

III. Rehberlik Hizmetleri

- a) Doğrudan Hizmetler**
 - Bireyi tanıma
 - Bilgi toplama ve yayma hizmetleri
 - Yönlendirme ve yerleştirme
 - Oryantasyon
 - Psikolojik danışma
 - Sevk
 - İzleme
- b) Dolaylı Hizmetler**
 - Araştırma değerlendirme
 - Plan ve program hazırlama
 - Müşavirlik (konsültasyon)
 - Veli ile ilişkiler
 - Çevre ile ilişkiler

IV. Özel Eğitim/Özel Yetiştırme Hizmetleri

- Başarısızlığı giderici yetiştırme çalışmaları
- Özel ilgi ve yetenekleri geliştirme (gitar, resim kursları vb.)
- İhtiyaca göre gerekli hazırlık kursları
- Özel eğitime muhtaç çocuklara yönelik hizmetler (bina, yol düzenleme, sesli kütüphane vb.)
- Özel gereksinimli öğrencilere yönelik çalışmalar (kaynaştırma eğitimi, BEP gibi)

V. Sosyal/Kültürel Hizmetler

- Boş zaman eğitimi verme
- Boş zamanları değerlendirme olanakları hazırlama
- İlgilere göre çeşitli etkinlikleri planlama ve yürütme (spor, sanat, kültür vb.)

ÇAĞDAŞ EĞİTİM

ÖĞRETİM

**ÖĞRENCİ
KİŞİLİK
HİZMETLERİ**

YÖNETİM

**SOSYAL VE
EĞİTSEL
ETKİNLİKLER**

**SOSYAL
YARDIMLAR**

**ÖZEL EĞİTİM VE
ÖZEL
YETİŞTİRME**

**SAĞLIK
HİZMETLERİ**

**REHBERLİK VE
PSİKOLOJİK
DANIŞMANLIK**

REHBERLİKTE TEMEL KAVRAMLAR

90'lar

Oğlum hadi biraz
sokağa çık, gez, oyna.
Sürekli bilgisayar başındasın...
Nasıl çocuksun sen?

2000'ler

REHBERLİK NEDİR?

Rehberlik; "**Guidance**" sözcüğünün karşılığı olarak kullanılmaktadır.

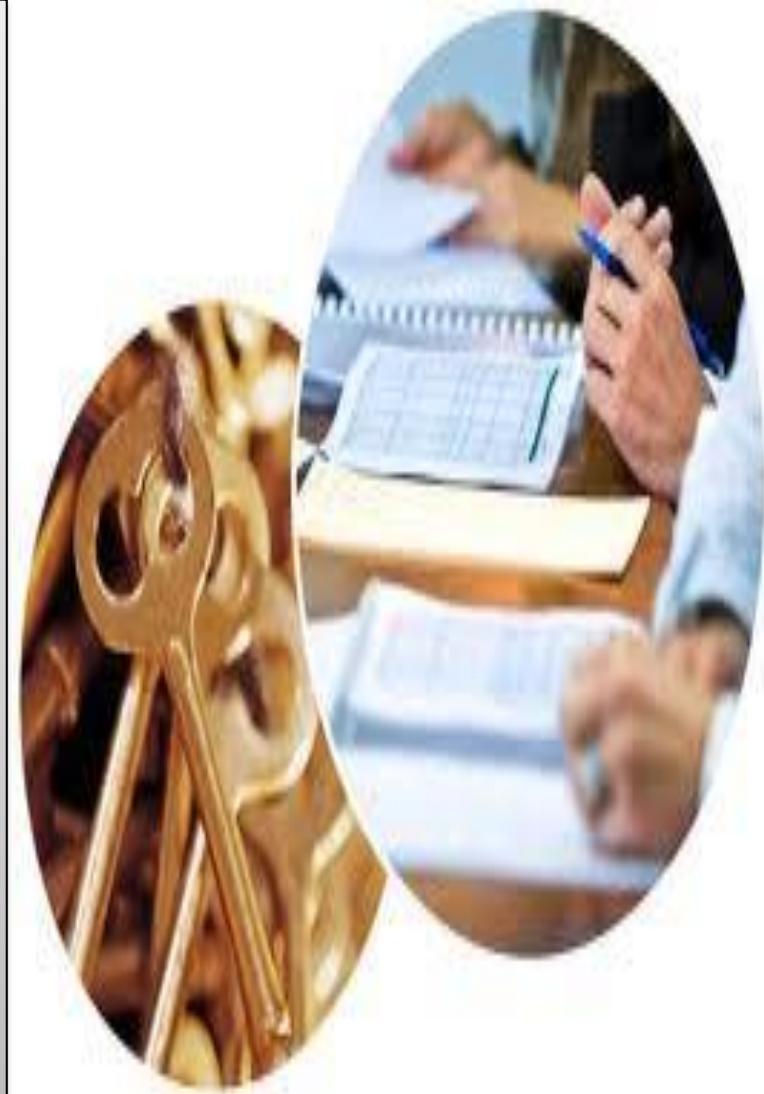
Sözcüğün Türkçe çevirisi **kılavuzluk** olarak ifade edilmektedir.

Kelimenin sözlük anlamı **yol gösterme işi**, bu işi yapan kişiye de "**rehber**" denmektedir.

REHBERLİK NEDİR ?

*«Bireyin Kendini Anlaması,
Problemlerini Çözmesi,
Gerçekçi Kararlar Alması,
Sahip Olduğu Potansiyelini
Geliştirmesi,
Çevresine Dengeli ve Sağlıklı Bir
Uyum Göstermesi» süreci.*

Aynı zamanda bu süreçte bireye uzman kişilerce yapılan yardım bütünüdür.

Rehberlik Nedir?

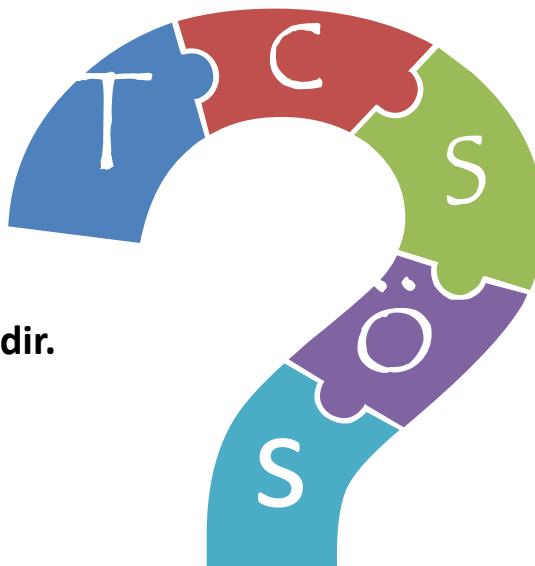
- Bireyin en verimli şekilde gelişmesini ve doyum verici uyumlar sağlamasında gerekli olan tercihlerini, yorumları planları yapmasına ve kararları vermesine yarayacak bilgi ve becerileri kazanması ve bu tercih ve kararları yürütmesi için bireye yapılan sistemli ve profesyonel bir yardımdır (Tan, 1992).
- Bireye kendini anlaması, çevredeki olanakları tanımması, ve doğru kararlar vererek özünü gerçekleştirebilmesi için yapılan sistematik ve profesyonel yardım sürecidir (Kuzgun, 1992)
- Kendini anlaması, problemlerini çözmek gerçekçi kararlar alması kapasitesini geliştirmesi çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için uzaman kişilerce yapılan psikolojik yardımlardır (Kepçeoğlu, 1994)

Rehberlik Nedir?

Rehberlik Ne Değildir?

- Tek yönlü değildir.
- Disiplini sağlama yeri değildir.
- Sadece, sorunlu öğrenciler için değildir.

- Öğrencinin yerine problemleri çözmek değildir.
- Sihirli güce sahip değildir.
- Bireyin yerine karar vermez.

Rehberlik ile ilgili literatürde pek çok tanım bulunmaktadır.

Yapılan tanımlar farklı olsa da, rehberliğin anlamına ilişkin olarak;

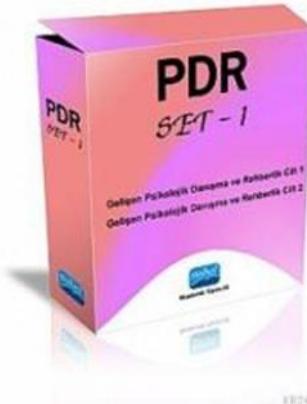
Birey,

Süreç,

Kendini ve çevreyi tanıma,

Psikolojik yardım,

Profesyonel yardım ve uyum sağlamak ortak öğelerinin olduğu
görülmektedir.

- Rehberlik hizmetleri çerçevesinde **birey/kışi** denildiğinde genellikle eğitim kurumlarındaki **öğrenciler** anlaşılmaktadır.
- Bunun yanı sıra hizmetin verildiği alana göre sağlık veya sanayi alanında çalışan kişiler de ifade edilebilmektedir.

- **Süreç;** Rehberliğin bir anda ve belli bir zaman diliminde olan tek bir olay yada işlem olmadığını,
- Belirli basamakları bulunan ve birbirine dayalı olan bir dizi etkinlikleri içermektedir.
- **Kendini Tanıma;** Kişinin yetenek, ilgi, tutum, potansiyel ve ihtiyaçlarının farkına varmasını

- **Çevreyi Tanıma;** İçinde yaşanılan ortamın farkında olma, olumlu ve olumsuz özelliklerini tanıma, imkan ve fırsatları görme, gelişimi artttırıcı ve azaltıcı faktörleri bilmeyi ifade etmektedir.

- **Rehberlikte Psikolojik Yardım;** Kişiye hazır çözümler sunma, öğüt verme, yol gösterme ve onun adına karar verme değildir.
- **Yardım,**
 - Bireye içsel ve dışsal çevresini tanıtarak,
 - En verimli şekilde gelişmesi ve uyum sağlaması gereklili olan seçimleri,
 - Yorumları,
 - Planları yapması ve kararları vermesine yarayacak bilgi ve becerileri kazanması için yapılan sistemli ve profesyonel faaliyetler bütünüdür.

- **Rehberlikte Uyum Sağlama;** Bireyin kendi
 - Yetenekleri,
 - İlgileri,
 - İhtiyaçları,
 - Fiziksel ve sosyal çevre imkanlarının farkına vararak,
 - Karşılaştığı kişisel, eğitsel, mesleki,
 - Sosyal nitelikli problemlerin üstesinden gelmesini,
 - Yeni durumlara ilişkin sağlıklı ve dengeli tutumlar geliştirmesini ifade etmektedir.

O halde.....

- Rehberliğin merkezinde “**birey**” vardır ve bu birey “**normal bir birey**”dir.
- Bireyin “**kendini tanımacı**” önemlidir.
- Rehberlik “**psikolojik bir yardım**”dır.
- Bireyin “**çevreye uyumu**” önemlidir.
- Bireyin “**seçim yapabilmesi**” önemlidir.
- Bireyin “**karar vermesi**”ne yardımcı olmak
- Bireyin “**başarılı ve mutlu**” olması
- Rehberlik hizmetleri “**bilimsel**”dir.
- “**Profesyonel**” bir hizmettir.
- Bireyin “**kendini gerçekleştirmesi**”ne yönelikir.
- Rehberlik bir “**süreç**”tir.

PSİKOLOJİK DANIŞMA NEDİR?

- **Problemlı kişi(danışan) ile, onun kişisel problemlerinin çözümüne yardımcı olabilecek uzman/profesyonel kişi(danışman) arasında, yüz yüze yapılan ve karşılıklı etkileşimle gerçekleşen psikolojik bir yardım ilişkisidir.**

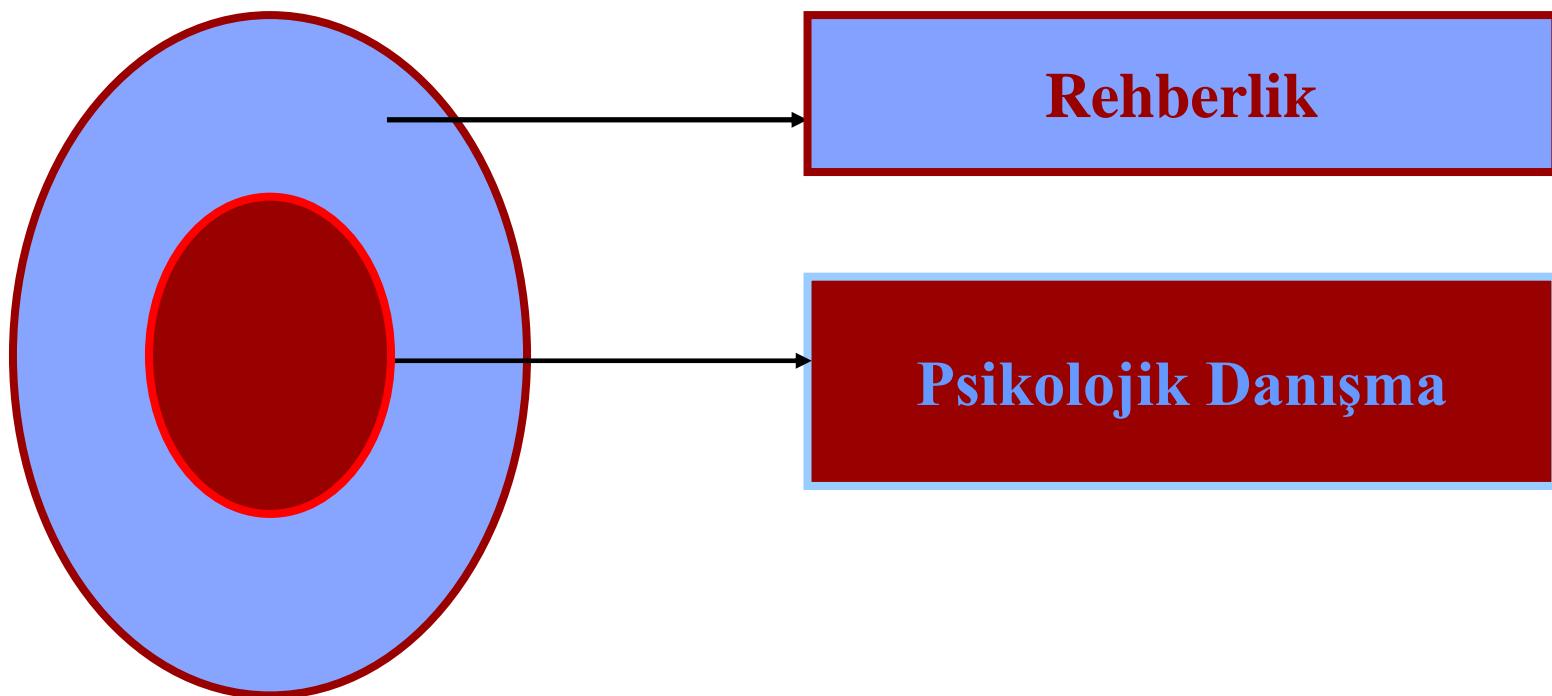
- **Psikolojik danışma,**
- Rehberliğin vazgeçilmez ve ayrılmaz hizmet alanını oluşturmaktadır.
- Bütün psikolojik danışma faaliyetleri rehberlik hizmetleri içinde yer almaktadır.
- Bu anlamda bakıldığında, rehberlik hizmetleri psikolojik danışma faaliyetlerini de içine alan daha geniş bir kavramdır.

Psikolojik Danışma Yardımının Özellikleri

- ④ Psikolojik danışma biri danışman, diğeri danışan olmak üzere iki kişi arasında **yüz yüze** kurulan bir ilişkidir,
- ④ Psikolojik danışma ilişkisi **gönüllülüğe** dayanan bir ilişkidir,
- ④ Psikolojik danışma ilişkisi **özel ve gizlidir**,
- ④ Psikolojik danışma yardımcı **bilimsel ve profesyonel** bir yardımıdır.

Psikolojik Danışma ve Rehberlik İlişkisi

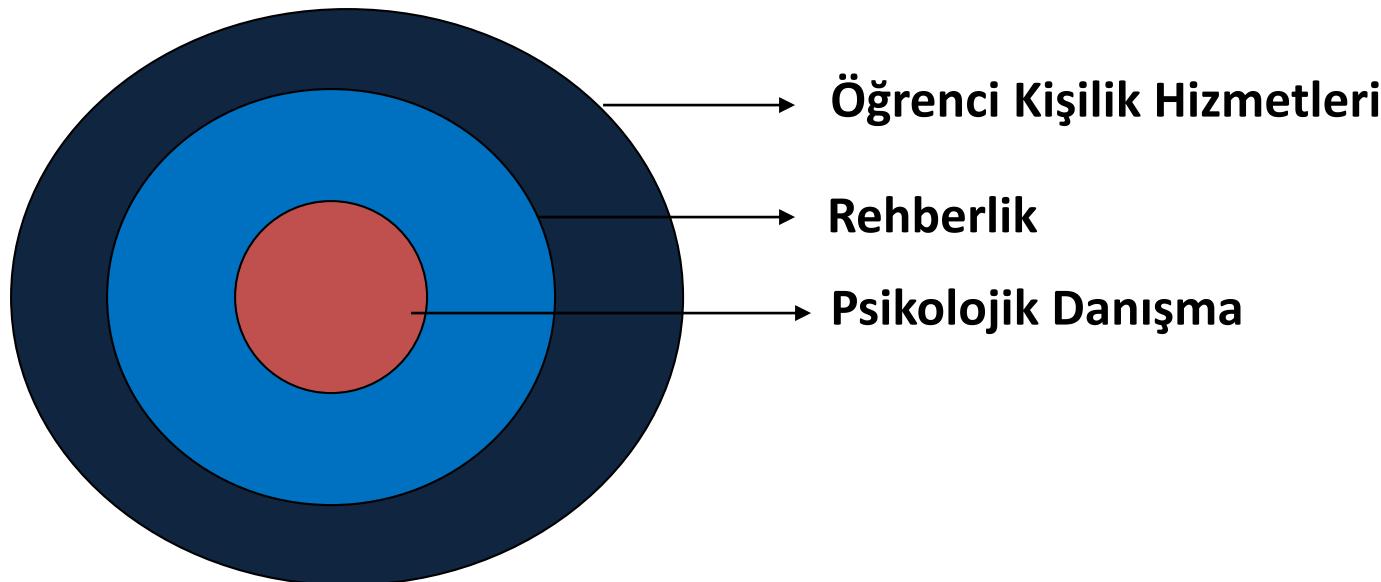

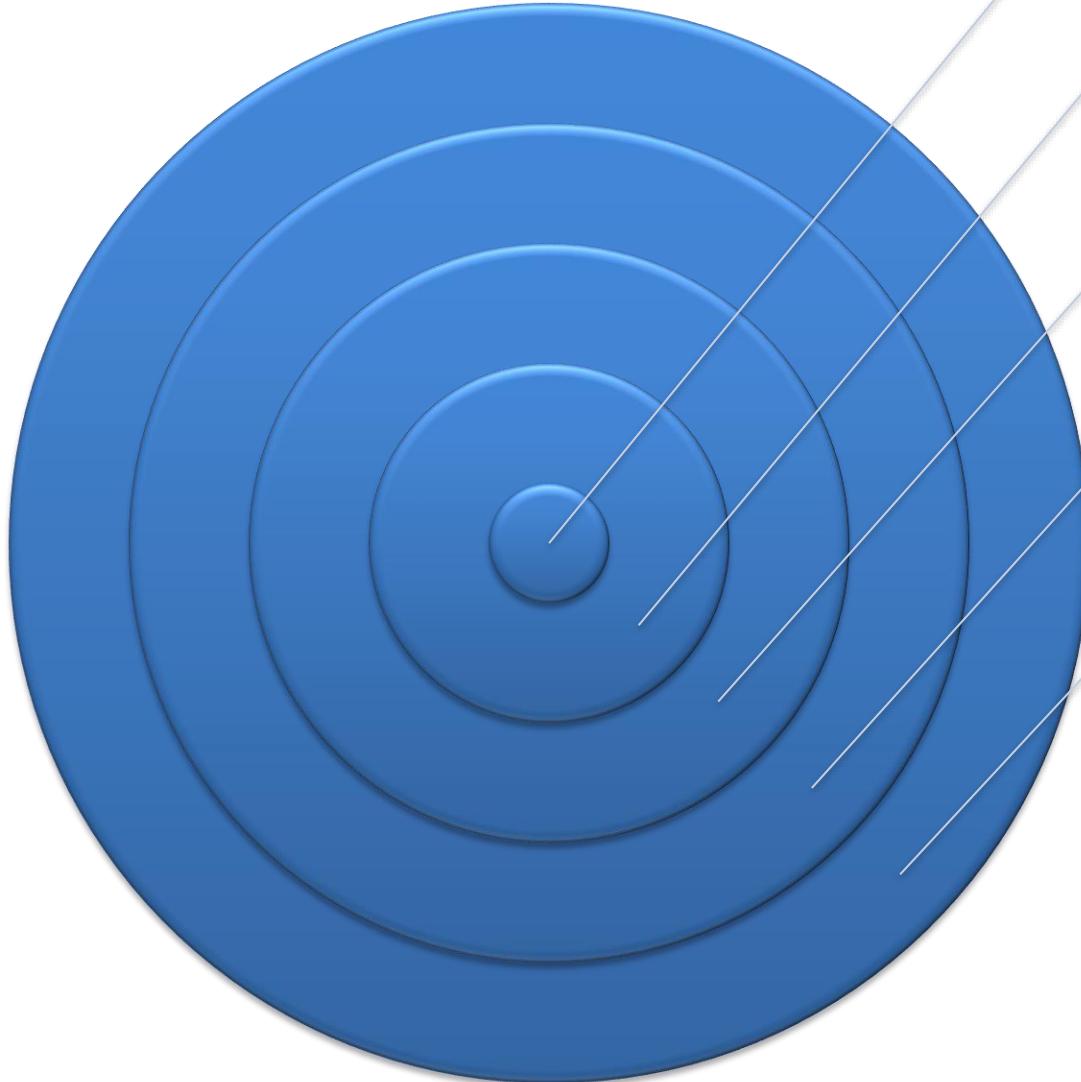

Okullarda Genellikle Psikolojik Danışma Hizmeti Verilebilecek Problem Alanları

- # **Sosyal sorunlar**(Arkadaşlık ilişkileri, bir gruba ait olamama, grup içerisinde kabul görmeme vb.)
- # **Duygusal sorunlar**(Kendine güvensizlik, düşük benlik saygısı, saldırganlık, utangaçlık vb..)
- # **Eğitsel sorunlar** (Başarı be başarısızlık durumları vb..)
- # **Gelecek ile ilgili sorunlar**(Gelecek kaygısı, karar verme ve seçim yapma zorluğu vb.)
- # **Okul ve öğretmenlerle ilgili sorunlar** (Öğretmen-öğrenci iletişimsızlığı, okul kurallarına uymama vb..)
- # **Aile sorunları..**

Öğrenci Kişilik Hizmetleri, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Arasındaki İlişki

Birey

Psikolojik
danışma

Rehberlik

Öğrenci kişilik
hizmetleri

Çağdaş eğitim

KPSS 2006

- Bireyi çok yönlü olarak geliştirmeye dayanan psikolojik danışma ve rehberlik sürecinin öğrenci açısından anlamı aşağıdakilerden hangisi olabilir?
 - a. Çevresiyle iş birliği kurma
 - b. Toplum beklentilerine cevap verme
 - c. Kendini anlama ve değerlendirme
 - d. Hedefleri yükseltme
 - e. Kişisel sınırlarını zorlama

Kpss 2007

- Öğrencisinde olumlu bir benlik algısı geliştirmeyi hedefleyen bir öğretmen aşağıdakilerden hangisinden kaçınmalıdır?
 - a. Öğrenciye karşı kabul edici davranışmaktan
 - b. Öğrencinin üstün yanlarını ona bildirmekten
 - c. Öğrenciye davranışları için gerçekçi geribildirim vermekten
 - d. Öğrencinin başarılarını desteklemekten
 - e. Öğrencinin yaşıtlarına göre eksik yönlerini bildirmekten

Kpss 2008

114. Zeynep Öğretmen Sevda'nın yüzündeki morlukları fark eder. Ders sonunda, Sevda'yı yanına çağırıp, morlukların nedenini sorar. Sevda önce yanıt vermek istemez. Öğretmeni nedenini öğrenmek için ısrar ettiğinde ise, arkadaşlarıyla kafeteryada otururken babasının gördüğünü ve erkeklerle arkadaşlık ettiği için çok kızıp ona vurduğunu anlatır.

Bu durum karşısında Zeynep Öğretmen aşağıdaki çözüm yollarından hangisini seçerse, rehberlik anlayışına en uygun davranışlı olur?

- D
 - A) Sevda'yı sınıf rehber öğretmeniyle görüşmesi için yönlendirmek
 - B) Gizlilik ilkesi nedeniyle hiç kimseye Sevda'nın yaşadıklarıyla ilgili bilgi vermemek
 - C) Bu sorunla ilgili olarak Sevda'nın ailesini görüşmek için okula çağırmak
 - D) Sevda'ya, okul rehber öğretmeniyle (psikolojik danışman) bir görüşme ayarlamayı önermek
 - E) Sevda için önlem alınması amacıyla durumu okul müdürüne bildirmek

REHBERLİĞİN AMACI

Eğitim süreci içinde rehberlik hizmetleri, daha önce de ifade edildiği gibi, **öğrencinin gelişmesine ve uyumuna yardım** etmeye yönelikir.

Rehberliğin temel ya da sonal (nihai) amacı **bireyin kendini gerçekleştirmesidir**. Kendini gerçekleştirme **hümanistik psikoloji** yaklaşımının ortaya koyduğu bir kavramdır.

Kendini gerçekleştirme, kişide var olan tüm gizilgülerin, yeteneklerin, kapasitelerin ortaya konması, uygulama alanına sokulması, kullanılması ve geliştirilmesi kastedilir.

Kelime karşılığı "**tam verimlilik**" (**fully-functioning**) olarak verilebilir. Yani bireyin her yönüyle, kapasitelerini sonuna dek geliştirebilmesi, daha verimli ve mutlu bir düzeye ulaşabilmesidir.

Ancak bireyin kendini gerçekleştirmesi uzun bir süreç içinde, aşama aşama sağlanabilecek bir oluşumdur. Bu sonal amaca varabilmek için rehberlik öncelikli alt amaçları gerçekleştirmekle işe başlar.

REHBERLİĞİN AMACI

- ❖ Rehberliğin en **temel amacı** bireyin **kendini gerçekleştirmesine** yardımcı olmaktır.
- ❖ Bu amaca ulaşabilmek için ise;
 - ❖ Bireyin kendini tanımasına (ben kimim? Özelliklerim nelerdir? Güçlü ve zayıf yanlarıım? İlgi ve eğilimlerim? İhtiyaç ve problemlerim neler)
 - ❖ Kendini anlaması ve kabul etmesi
- ❖ Bulunduğu çevreyi ve ortamı tanıma
- ❖ Ben ne yapabilirim? Ne yapmalıyım?
- ❖ **KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRME**

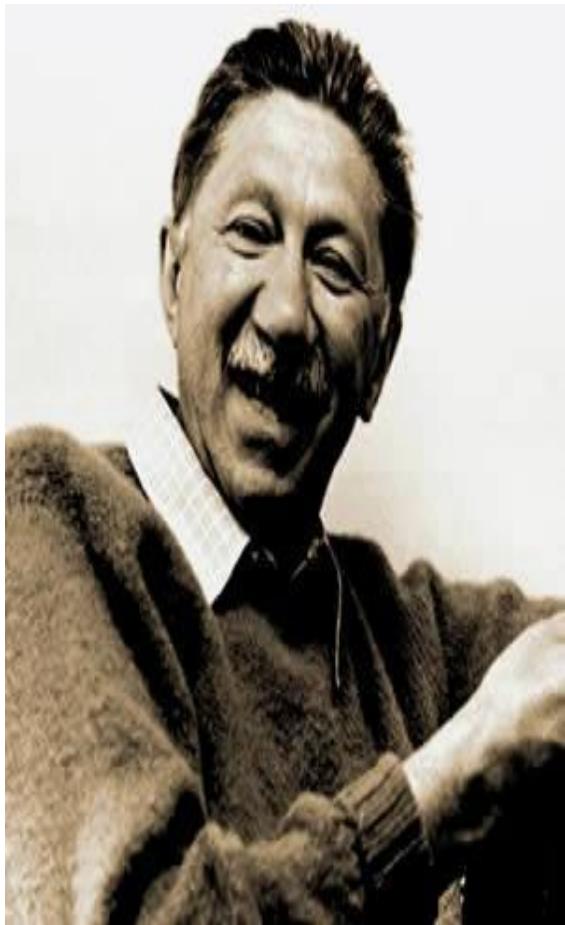
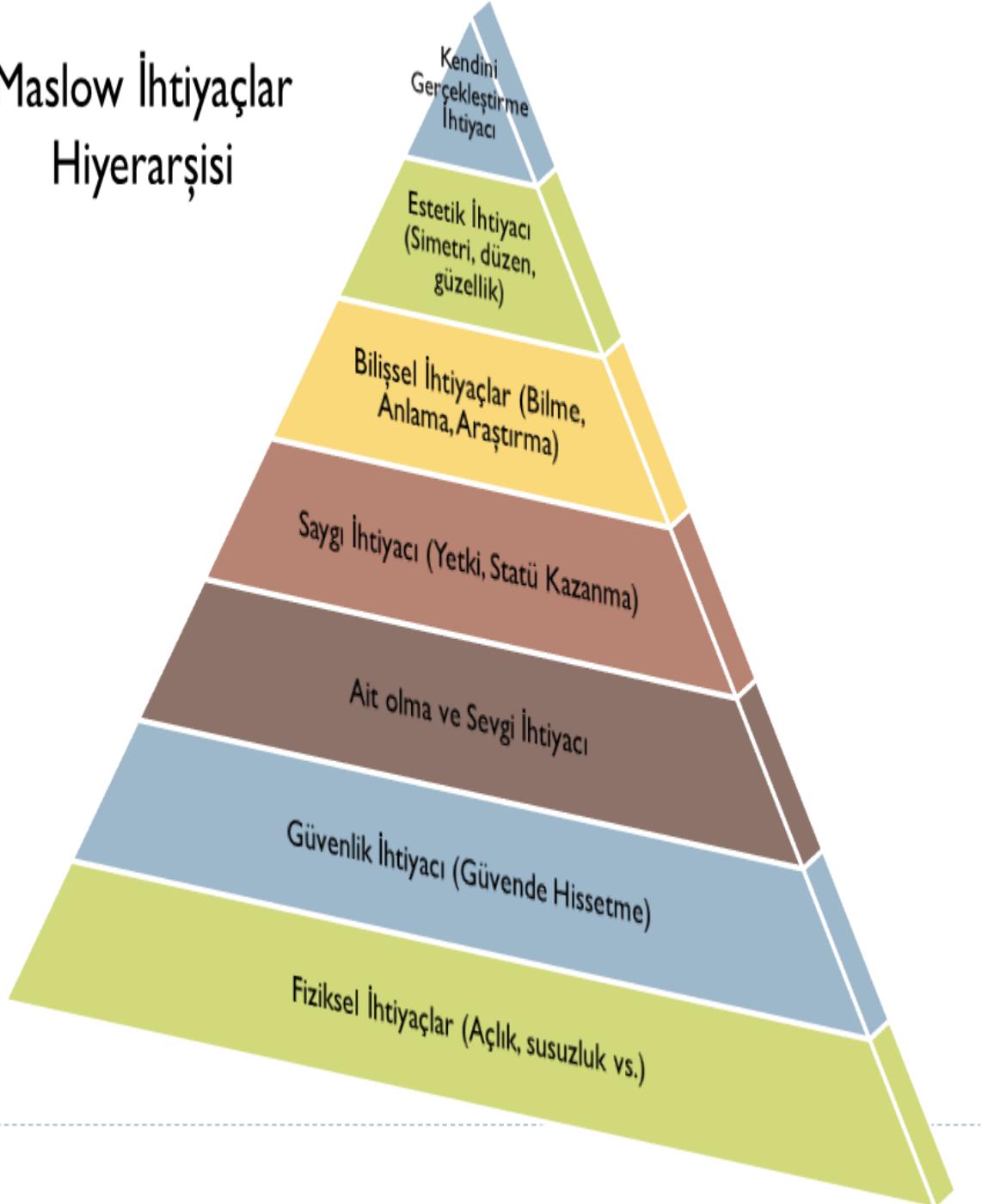

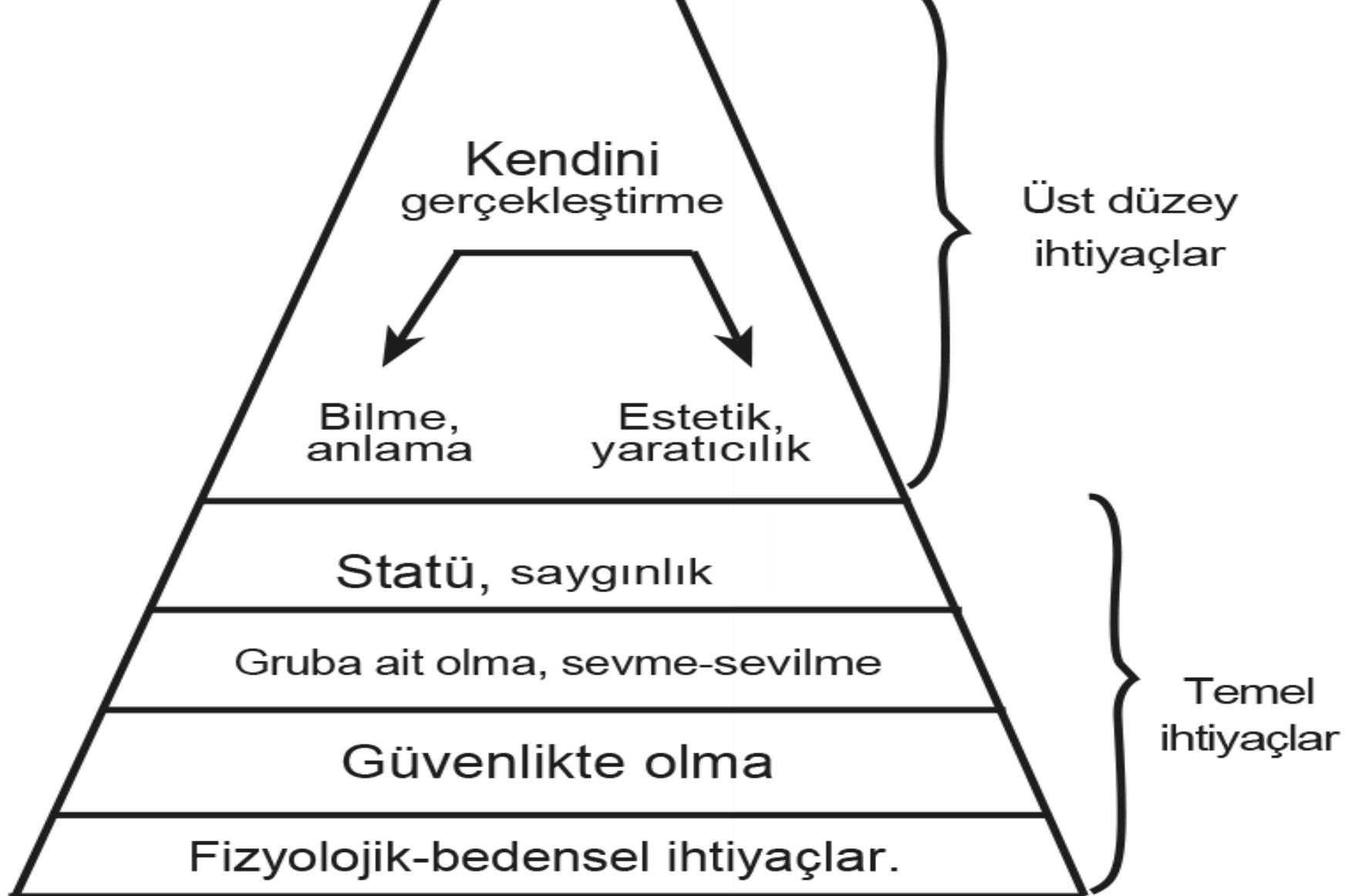
Kendini gerçekleştirmeye varolan potansiyelin yeteneklerin açığa çıkarılması, kullanımı ve geliştirilmesi kavramıyla kişide (gizil güçlerin) ve kastedilmektedir.

Kim?	Ne Yapar?	Amacı Nedir?	Sonal Hedef
Öğretmen	Dersler yoluyla öğrenciye bilgi ve beceri kazandırır. Psikolojik danışma ve rehberlik etkinliklerini gerçekleştirir. Okuldaki tüm etkinliklerin organize edilmesini ve yürütülmesini gerçekleştirir.	Öğrencinin zihinsel güçlerini geliştirmek. Öğrencinin kişisel-sosyal, eğitsel ve mesleki gelişimini desteklemek. Okulun öğrencisinin bütünsel gelişimi için uygun bir ortam olmasını sağlamak.	Öğrencinin akademik yönden başarılı, gerekli yaşam donanımlarına sahip tüm potansiyelini kullanarak mutlu ve uyumlu bir birey olmasını desteklemek.
Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)			
Yöneticiler			

Maslow İhtiyaçlar Hiyerarşisi

Maslow'un İhtiyaçlar
Piramidi

SELF-ACTUALIZATION
Pursue Inner Talent
Creativity Fulfillment

SELF-ESTEEM
Achievement Mastery
Recognition Respect

BELONGING - LOVE
Friends Family Spouse Lover

SAFETY
Security Stability Freedom from Fear

PHYSIOLOGICAL
Food Water Shelter Warmth

WiFi

kendini
gerçekleştirme

değer ihtiyaçları

ait olma ve sevgi ihtiyacı

güvenlik ihtiyacı

fizyolojik ihtiyaçlar

Kablosuz İntemet

Sarj Cihazı, Priz

Kpss 2011

• b

103. Bir bireyin hatalarından dolayı aşırı derecede suçluluk duymaması, kendinden utanmaması, hatalarını fark edip bunları kişiliğinin bir parçası sayması, aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Otantik olma
- B) Kendini kabul
- C) Özyeterlik
- D) Ideal benlik
- E) İçten denetimli olma

Kpss 2009

• b

104. Fakir bir ailedede dünyaya gelen Cahit Bey, ekonomik sıkıntılar yüzünden çocuk yaşta çalışmaya başlar. Bugün büyük bir servete sahip olmasına karşın Cahit Bey çocukluğundaki yoksul günlere dönmekten korkar. Bu yüzden ilerleyen yaşına rağmen işiyle ilgili ekonomik gelişmeleri anlamaya ve mesleki bilgilerini artırmaya çalışır.

Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisine göre, Cahit Bey'in yaşam biçimi öncelikle hangi ihtiyacını doyurmaya yöneliktedir?

- A) Fizyolojik ihtiyaçlar
- B) Güvenlik
- C) Bilme - anlama
- D) Saygı - saygınlık
- E) Kendini gerçekleştirmeye

Kendini Gerçekleştiren İnsanların Özellikleri

Benlik saygısı yüksektir,

Gerçekçidir,

Kendine ve başkalarına saygı duyar, eksik ve fazla yönlerini bilir,

Davranışları doğaldır,

Geçmişten çok geleceğe dönüktür,

Aktif, girişken ve sorumluluk sahibidir,

Zamanı iyi kullanır,

Kendini Gerçekleştiren İnsanların Özellikleri

Takdir edilmekten dolayı şımarmaz, takdir etmekten kaçınmaz,

Sosyal çevresine karşı duyarlıdır,

Toplumsal kurallara ve ahlaki değerlere saygılıdır,

İletişim becerileri olumlu yönde gelişmiştir,

Demokratik ve hoşgörülüdür,

Önyargıdan uzaktır,

Sağlıklı ve akılcı kararlar alabilir,

Kendini Gerçekleştiren İnsanların Özellikleri

Mizah duyguları gelişmiştir,

Yaratıcıdır,

Yeniliklere, yeni yaşıntı ve deneyimlere açıktır.

KPSS 2006

- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin en genel amacı bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir. Kendini gerçekleştirme ise bireyin tüm gizil gücünü kullanabilmesi verimli ve mutlu olması anlamına gelmektedir.
- Kendini gerçekleştirmede başarılı olmuş bir bireyde,
 - I. Giriştiği tüm işlerde başarılı olma
 - II. İnsanlarla ve çevreyle ilgili olma
 - III. Daima mutlu olma
 - IV. Zamanı iyi kullanma
 - V. Geçmişten çok geleceğe dönük olmaÖzelliklerinden hangisinin bulunması beklenir?
 - a. I, II, IV
 - b. I, IV, V
 - c. II, III, V
 - d. II, IV, V
 - e. III, IV, V

Kpss 2007

- Maslow'un "ihtiyaçlar hiyerarşisi"nin en üst basamağında "kendini gerçekleştirmeye ihtiyacı" yer almaktadır.
- Aşağıdakilerden hangisi kendini gerçekleştirmiş bireylerin ortak özelliklerinden biri değildir?
 - a. Belirsizliğe katlanabilme
 - b. Başkalarını olduğu gibi kabullenme
 - c. Bağımsız ve özerk olma
 - d. Sorunlar üzerine yoğunlaşma
 - e. Sadece kendi mutluluğu ile ilgilenme

Kpss 2008

• b

106. Aşağıdakilerden hangisi kendini gerçekleştirmeye sürecinde olan bir bireyin sahip olması gereken özellikler arasında yer almaz?

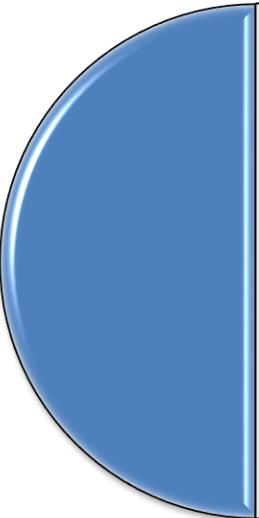
- A) Ceyhun'un güçlü olduğu yönleri kadar zayıf olduğu yönlerini de kabul etmesi
- B) Barış'ın olayları değerlendirirken kendi deneyimlerini ön plana alması
- C) Deniz'in kendisi ve başkaları hakkında olumlu düşüncelerinin olması
- D) Zehra'nın kendisini gerçekçi bir gözle anlamaya çalışması
- E) Meriç'in kendine ve çevresindekilere karşı bir mizah anlayışına sahip olması

109. Biyoloji uzmanı Pınar Hanım 38 yaşındadır. Bulunduğu tip fakültesinde oldukça üretken bir öğretim elemanı olarak bilinen Pınar Hanım, "Emekli olduğumda alanımıza önemli katkılar yapmış biri olarak hatırlanmak istiyorum." demektedir.

Pınar Hanım, bu ifadesiyle aşağıdaki ihtiyaçlardan hangisine öncelik vermektedir?

- A) Saygı - saygınlık
- B) Kendini gerçekleştirmeye
- C) Güvenlik
- D) Bilme - anlama
- E) Ait olma - sevgi

• A

REHBERLİĞİN TARIHI GELİŞİMİ

A) Rehberliği Ortaya Çıkaran Nedenler ve Gelişmeler

1. Eğitimdeki Gelişmeler

- Bireysel farklılıklar
- Çağdaş eğitim anlayışının benimsenmesi
- Okul çeşitlerinin artması
- Okullarda başarısızlık ve uyum sorunları

2. İnsan davranışlarını anlama ve inceleme çalışmaları

3. Meslek seçiminin zorlaşması

4. Duygulara verilen önemin artması

5. Kişilik gelişimine verilen önem

6. Sosyo-kültürel ve ekonomik faktörler

7. Karar vermenin öneminin artması

8. Psikometri alanındaki gelişmeler

B) Rehberliğin Dünyadaki Gelişimi,

- 1908 yılında Amerika'da Parsons tarafından kurulan Meslek bürosuyla mesleki rehberlik hizmetleri başlamıştır.
- Rehberlik ilk defa endüstri kurumlarında ortaya çıkışına karşın daha sonra eğitim alanında yaygınlaşmıştır.

Rehberliğin Amerika'da Gelişimi

- Önce **mesleki**, sonra **eğitsel**, daha sonra da **kişisel-sosyal** rehberlik çalışmaları var
- İlk rehberlik çalışmaları **öğrencileri iş olanaklarından haberdar etmek** amacıyla San Fransisco'da Mekanik Sanatlar Enstitüsünde başlamış.
- 1907'de **Grant Rapids**'de tüm okulları kapsayan bir **rehberlik programı** başlatılmış. Programın amacı öğrencilerin **meslek seçimine ve kişilik gelişimine** yardımcı olmak
- 1908'de **Frank Parsons** Boston'da ilk **Mesleki Büro**yu kurmuş.
- 1911'de Harward Üniversitesinde **Rehberlik dersi** verilmeye başlanmıştır.
- 1913'de **Amerikan Ulusal Rehberlik Derneği** kurulmuştur.

Amerika'da 1910'lu yıllarda araştırmalar sonucunda:

Rehberlik uygulamalarının genişlerken, mesleki örgütlerinin de hızlı bir gelişme gösterdiği, PDR alanının bir meslek olarak kabul edildiği ve rehberlik çalışmalarına devletin parasal katkısının sağlandığı dikkati çekmiştir.

1952 yılında ülke içinde türlü rehberlik derneklerini bünyesinde toplayan **“Amerika Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik Derneği”** kurulmuştur.

Amerika'daki PDR Hizmetlerinin üç önemli dönemi

1900-1920 arası meslek seçimi ve yerleştirme
(mesleki rehberlik)

1930-1960 arası okula uyum (**eğitsel rehberlik**)

1960'dan günümüze ise kişisel gelişim (**Kişisel-sosyal rehberlik ve psikolojik danışma**)

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anlayışındaki Değişme ve Gelişmeler

- Meslek Seçimine Yardım Yaklaşımı**
- Rehberlikle Eğitimi Kaynaştırma Yaklaşımı**
- Klinik Yaklaşım (Tıbbi Model)**
- Kriz Yönelimli Yaklaşım**
- İyileştirici – Çare Bulucu Yaklaşım**
- Önleyici Rehberlik Yaklaşımı**
- Gelişimsel Rehberlik Yaklaşımı**

Türkiye'de PDR Hizmetlerinin Gelişimi

- Türkiye'de bugünkü anlamıyla rehberlik kavramı, **1950'li** yılların başlarında eğitim sistemine girmiştir.
- Aslında **Türk kültürü**, psikolojik yardım hizmetleri anlayışına ve uygulamalarına yabancı bir kültür değildir.
- Ruhsal sorunların psikolojik tedavisi, Türk toplumunda çok eskiden beri var olan bir yaklaşımıdır.

- * 8. yüzyılın başlarında akıl hastalarının tedavisi için hastanelerde **özel bölümler** kurulmuş,
- * 9. yüzyılda **müzikle tedavi yöntemleri** kullanılmıştır.
- * Selçuklu ve Osmanlılarda akıl hastalarının tedavisiyle özel olarak ilgilenilmiştir, hastanelerde bu hastalar için özel bölümler açılmış ve ayrı hastaneler kurulmuştur.

* Cumhuriyetin ilk yılları olan 1920'li yıllarda ise öğrencinin **bireysel ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını** dikkate alan bir yaklaşım benimsenmiş ve öğrencinin kişisel niteliklerine en uygun bir eğitim ve meslek alanına yönelmesi teşvik edilmiştir.

* 1939 İlkokul Müfredat Programında ve 1948 Ortaokul Müfredat Programlarında, okulun ve öğretmenin öğrencilere “**klavuzluk etmesi**” gerekliliğinden söz edilmiştir.

- 1950'li yıllarda itibaren Türkiye'deki PDR hizmetlerinin gelişimi ve bugünkü durumu
 - * 1953 yılında eğitimde kullanılabilecek ölçme araçlarını geliştirmek amacıyla M.E.B. Talim ve Terbiye Dairesine bağlı **“Test ve Araştırma Bürosu”** kurulmuştur.
 - * 1953 yılında **Ankara'da** ve **İstanbul'da** bazı okullarda rehberlik uygulamalarına başlanmıştır.

* 1953-1954 öğretim yılından itibaren **Gazi Eğitim Enstitüsü**'nın **Pedagoji ve Özel Eğitim Bölümlerinde “Rehberlik” ve “Rehberlik Teknikleri”** dersleri okutulmaya başlanmıştır.

*1955 yılında Ankara'da ilk **"Rehberlik ve Araştırma Merkezi"** açılmıştır.

*İzleyen yıllarda öncelikle büyük illerde ve sonra Türkiye'nin bütün illerinde ve bazı büyük ilçelerde bu merkezler açılmıştır.

***Rehberlik ve Araştırma Merkezleri** bölgelerinde bulunan eğitim kurumlarındaki özel eğitim, rehberlik ve danışma hizmetlerinin yürütülmesinden sorumludur.

*1960'dan sonra **Beş Yıllık Kalkınma Planlarında ve Milli Eğitim Şuralarında** rehberlik ve yöneltme hizmetlerinin gereğine degenilmiş ve bu yönde kararlar alınmıştır.

*Alınan kararlar doğrultusunda özellikle 1970'li yıllarda itibaren okullarda rehberlik çalışmalarına **hız** verilmiştir.

*Okullarda rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi için **1983 yılında Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü** Kurulmuştur.

*Türkiye'de gerek okullarda gerekse Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde çalışan psikolojik danışmanlar, üniversitelerin “Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık” programlarında yetiştirilmektedir.

*Türkiye'de PDR alanındaki ilk lisans programı, 1965–1966 öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde “Eğitim Psikolojisi ve Rehberlik Bölümü” adıyla kurulmuştur.

*1982 yılında üniversitelerde lisans düzeyinde “Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık” programları başlatılmıştır.

* 1989 yılında **Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği** kurulmuştur.

* Merkezi Ankara'da bulunan bu derneğin bugün Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde 15 şubesi ve 3000'in üzerinde üyesi bulunmaktadır.

* Dernek, 1991 yılından itibaren iki yılda bir olmak üzere Ulusal PDR kongreleri düzenlemekte,

* Yılda ikişer sayı olmak üzere bilimsel ve hakemli bir dergi,

* Bülten ve alanla ilgili araştırma ve kitaplar yawnlamaktadır.

REHBERLİĞİN GELİŞMESİNİ ETKİLEYEN ETMENLER

Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Etkenler

1. Hızlı Değişmeler Sonucu Topluma Uyumun Gelişmesi:

- Bilimde ve teknolojide gelişmeler
- Toplumlar arası kültürel alış-verişin hızlanması
- İnançlar ve değerlerdeki değişimeler
- Nüfus artışı ve göçün etkisi
- Kuşaklararası çatışmalar
- Suç işleme oranının artması
- Ruhsal bozukluklar ve hastalıkların artması

2. Aile Yapısının ve Fonksiyonunun Değişmesi

- Geleneksel aileden çekirdek aileye geçiş
- Çocuk eğitiminde ailenin rolünü etkileyen çevresel etmenlerin artması
- Ailenin fonksiyonlarından bazlarının okula kayması
- Kadının çalışma hayatına katılması

3. Toplumun Nitelikli İnsan Gücü İhtiyacının Artması

- Kalkınmada nitelikli insan gücü gereğinin kabul edilmesi
- Toplumun iş hayatındaki değişimeler
- Mesleklerin çeşitlenmesi ve meslek seçiminin zorlaşması

Felsefi ve Psikolojik Etkenler

1. Toplumda Demokratik Fikir ve Düşüncelerin Gelişmesi

- Bireye verilen değerin artması
- Bireylere tanınan seçme özgürlüğü
- Bireye karar verme gücünün kazandırılması
- İlerici eğitim anlayışının benimsenmesi

2. Demokrasinin Eğitime Etkisi

- Eşit eğitim hakkı ve toplu öğretieme geçiş
- Öğrenci merkezli eğitim anlayışının gelişmesi
- Demokrasinin istediği insan özelliklerinin eğitimde kazandırılması için uygun ortam sağlama gereği

3. Psikoloji/Psikometrideki Gelişmeler

- Bireyin kişilik özelliklerinin ölçülmesi ve tanınması
- Bireysel farkların eğitimde dikkate alınması gereği
- Eğitimde bireyin duygusal yönüne verilen önemin artması
- Bireyin özellikleri ile öğrenim ve meslek alanları arasındaki ilişkinin kavranması

Rehberliğin İlkeleri

Demokratik ve insancıldır

İnsan saygıya değer bir varlıktır

Gönüllülük esasına dayanır.

Öğrenciyi merkez alan bir eğitim sistemi öngörür.

Tüm öğrencilere yönelik bir hizmettir.

Gizlilik esastır

Öğrenciyi her yönü ile tanımak gereklidir.

İşbirliği esastır

Okulun amaç ve ihtiyaçları belirleyicidir.

Sistematiktir

Öğretimle birbirini tamamlar

Karar vermeye yardım eder

Bireysel farklara saygı esastır

Bireye ve topluma sorumludur

Özerklik esastır

Süreklidir

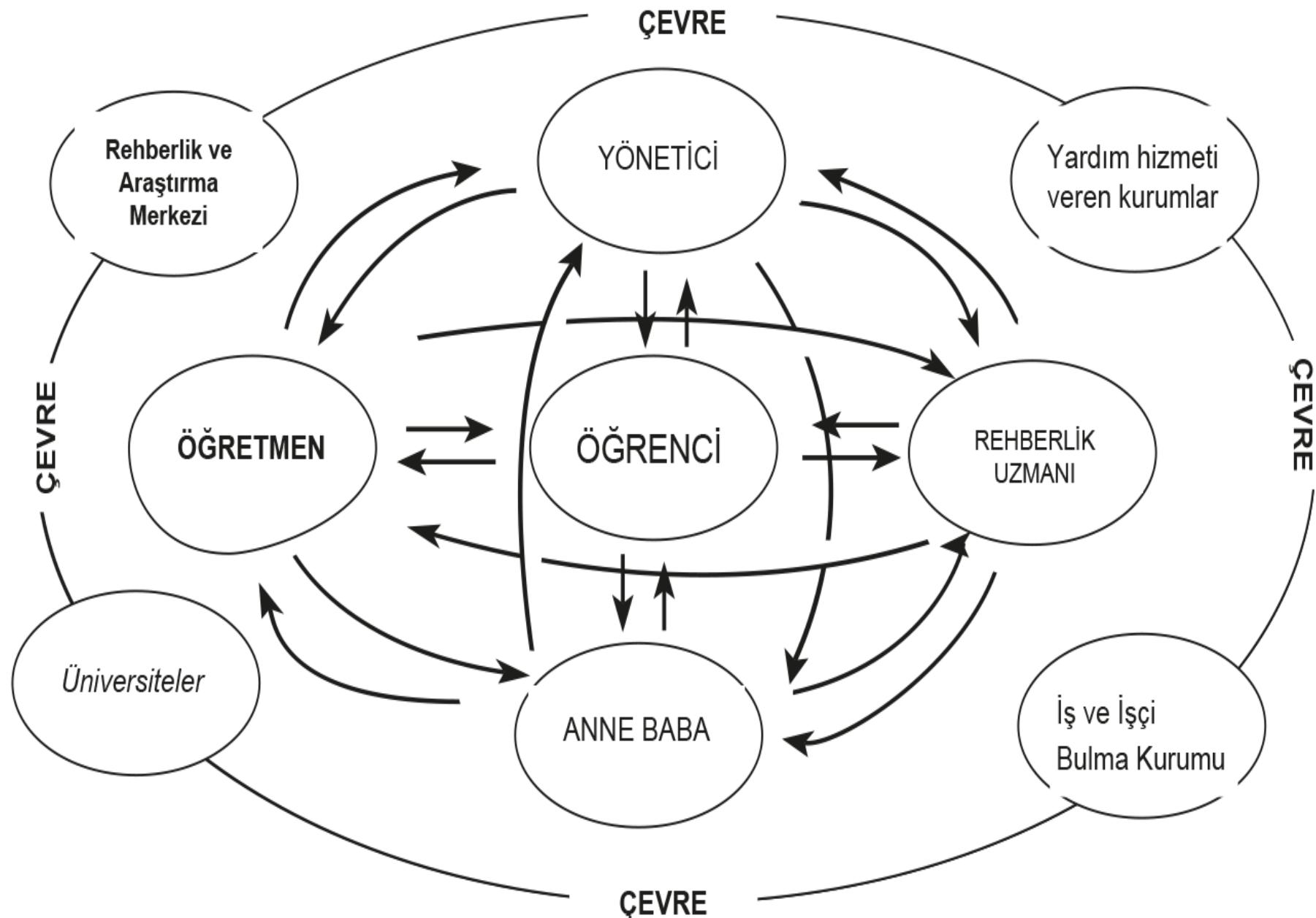
Etik kurallarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır(2024 KPSS) ?

- A) Meslek üyelerinin tamamını bağlayıcı niteliktedir.
- B) Meslek üyelerinin oluşturduğu dernek veya meslek odalarının ilgili organları tarafından belirlenir.
- C) Belirli bir meslek pratiğinin ideal standartlarını temsil eder.
- D) Önceliği meslek üyelerinin çıkarlarını korumaktır.
- E) Toplumsal hayatın tüm ilişkilerini kuşatıcı olmasından ziyade sınırlı ve yol göstericidir.

Rehberlik Yardım İlişkilerinin Kavradığı Alan

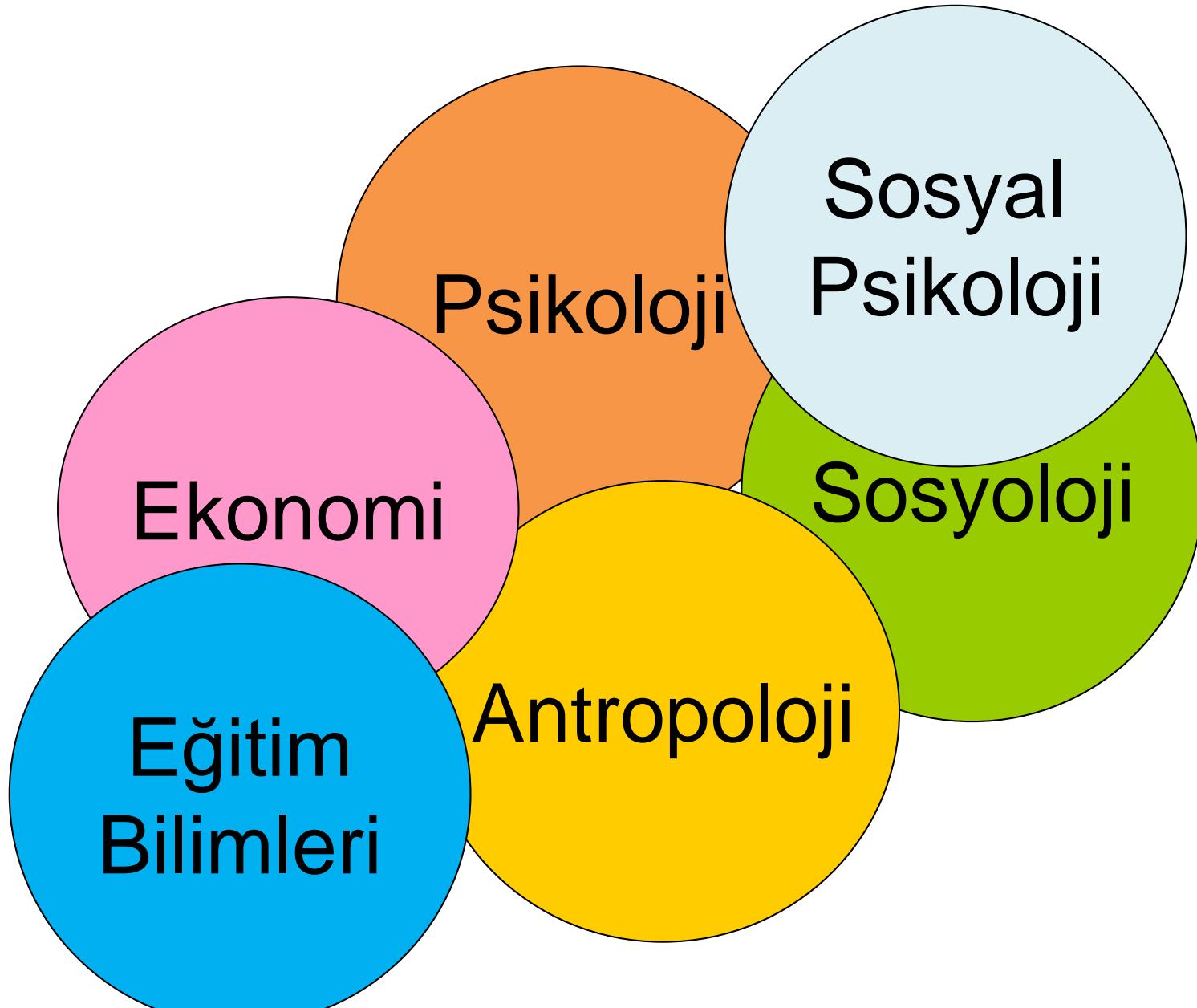
- **Öğrenciler,**
- **Öğretmenler,**
- **Okul yönetimi,**
- **Aile,**
- **Çevre,**

Rehberlik Hizmetlerinde Çok Yönlü İlişkiler Sistemi

REHBERLİK İLE İLİŞKİLY ALANLAR

REHBERLİK ile ÖĞRETİM ARASINDAKİ FARKLAR

• **Öğretim**

1. Gruplara akademik alanla ilgili bilgi ve beceri kazandırma
2. Ölçme değerlendirme vardır
3. Disiplin vardır
4. Bireyin dış dünyasına yönelik
5. Toplumsal değerler
6. Zorunluluk
7. Gizlilik yoktur
8. Öğretmenler tarafından tek başına sınıfta yapılabilir

• **Rehberlik**

1. Bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerine destek olma, ayrıca gruplara yönelik çalışma
2. Bireyin kendini anlaması ve değerlendirmesi vardır.
3. Öz disiplin
4. Bireyin iç dünyasına yönelik
5. Yargılama yerine algılama esastır
6. Gönüllülük
7. Gizlilik vardır
8. İşbirliği gereklidir

PDR ile ilgili yanlış anlayışların DOĞRUSU

- Her türlü problemin **hemen** çözülmesi mümkün değildir.
- PDR **tek yönlü** bir süreç değildir.
- Bireye acıma, bireyi kayırmak bireyin sorunlarını **onun yerine çözmek** yoktur
- Bireylerin **sadece duygusal yanı** ile ilgilenmez
- PDR bir **ders** değildir.
- PDR hizmetleri okuldaki **disiplin uygulamalarının** bir uzantısı değildir.
- PDR'de kullanılan teknikler bir amaç değil **araçtır**.
- **Akıl ve öğüt verilmez**, bireyin kendini tanımaması ve gerçekleştirmesi hedeflenir.

KPSS 2006

- Aşağıdakilerden hangisi rehberlik anlayışının temelini oluşturan ilkelerden bir değildir?
 - a. Öğrenci merkezlilik
 - b. Profesyonellik
 - c. Kurumun amaç ve ihtiyaçlarına uygunluk
 - d. Gönüllülük
 - e. koruyuculuk

Leyla Hanım, aracını park etmeye çalışırken yanından geçen bir erkeğin Leyla Hanım'ın park etmesiyle ilgili, "Kadınlar araba sürmeyi beceremiyor." dediğini duymuş ve küçümseyici şekilde kendisine gülümsediğini fark etmiştir. Aracını her zaman rahatlıkla park edebilen Leyla Hanım bu kişinin davranışlarından dolayı strese girdiği için hata yapacağı endişesiyle aracını güclükle park edebilmiştir.

Leyla Hanım'ın yaşadığı bu durum sonucunda aracını güclükle park edebilmesinin nedenini açıklayan sosyal psikoloji kavramı aşağıdakilerden hangisidir (2024)?

- A) Kendini doğrulama
- B) Kalıpyargı tehdidi
- C) Kendini kayırma eğilimi
- D) Öncelik ve sonralık etkisi
- E) Olumsuzluk yanılgısı

Kpss 2006

- Aşağıdakilerden hangisi okul psikolojik danışmanı için uygun bir yaklaşım değildir?
 - A. Danışana seçeceğii mesleği empoze etmek
 - B. Danışanın içinde yaşadığı ortama uyum sağlamasını desteklemek
 - C. Danışanın sosyal ilişkilerini geliştirmesine yardım etmek
 - D. Danışanın kendini gerçekleştirmeye potansiyeline inanmak
 - E. Danışanın zayıf ve güçlü yönlerini fark etmesini sağlamak

KPSS 2007

- Psikolojik danışma yardımcı alan kişiye “balık vermektense balık tutmayı öğretmek” onun daha güçlü olması ve ileride ortaya çıkabilecek sorunları çözmede yeterli hale gelmesi için doğru bir yaklaşımdır.
- Bu anlayış aşağıdaki rehberlik ilkelerinden hangisi ile doğrudan ilişkilidir?
 - a. Gönüllülük ilkesi
 - b. Bireyin seçme özgürlüğü
 - c. İnsana saygı
 - d. Bireysel farklılıklara saygı
 - e. Özerklik ilkesi

KPSS 2007

- Aşağıdakilerden hangisi bir sınıf rehber öğretmeninin rehberlik etkinliklerinde uyması gereken ilkelerden bir değildir?
 - a. Öğrencilerin özel hayatlarını açığa çıkaracak bilgilerin sınıf ortamında paylaşılmasını engellemek
 - b. Sınıftaki tüm öğrencilere etkinliklere katılımının zorunlu olduğunu bildirmek
 - c. Etkinlik sürecinde öğrencilerin birbirleriyle paylaşımlarının tartışmaya dönmesini önlemek
 - d. Grup etkinliklerinde grupların ve rollerin her seferinde aynı öğrencilerden oluşmamasına dikkat etmek
 - e. Hazırlık yapılması gereken etkinliklerde öğrencileri önceden bilgilendirmek ve hazırlanmaları için süre vermek

103. Atatürk bir söyleşisinde, eğitime yaklaşımını şöyle ortaya koyar: "Çocuklar serbestçe konuşmaya, düşünüklerini ve duygularını olduğu gibi ifade etmeye teşvik edilmelidir. Böylece onların hem hatalarını düzeltme imkânı bulunur, hem de ileride yalancı ve iki yüzlü olmalarının önüne geçilmiş olur. Aynı zamanda onların temiz yüreklerinde yurt, ulus, aile ve yurttAŞ sevgisiyle beraber doğruya, iyiye ve güzel şeylelere karşı sevgi ve ilgi uyandırmaya çalışmalıyız. Bence bunlar çocuk terbiyesinde, ana kucağından en yüksek eğitim oacaklarına kadar her yerde, her zaman üzerinde durulacak önemli noktalardır." Atatürk'ün vurguladığı eğitimle ilgili temel görüşlerden bazıyla rehberlik ilkeleri arasında benzerlikler vardır.

Atatürk'ün eğitime yönelik bu görüşlerinden hangisi, rehberlik ilkeleri arasında bulunmamaktadır?

- A) Rehberlik, demokratik ve insancıl anlayışa dayalıdır.
- B) Rehberlik hizmetleri, hem bireye hem de topluma karşı sorumludur.
- C) Rehberliğin amacı, hataların düzeltilmesiyle sağlıklı kişilik gelişimine yardımcı olmaktır.
- D) Rehberlik hizmetleri, öğrenciyi merkeze alan bir eğitim sistemi gerektirir.
- E) Rehberlik, öğrencinin her yönüyle gelişmesine ve kendini gerçekleştirmesine yardım eder.

• CEVAP

C

119. Bir okul rehber öğretmeni (psikolojik danışman), aşağıdaki davranışlardan hangisini gösterirse, psikolojik danışma ve rehberliğin temel ilkelerinden olan "gizlilik" ilkesini ihlal etmemiş olur?

- A) Etkili bir öğretim ortamı sağlanması amacıyla öğrencilerin kişisel gelişim dosyalarındaki özel bilgileri okuldaki öğretmenlerle paylaşmak
- B) Sınıf rehber öğretmenine, öğrencisini daha iyi tanıyalabilmesi için öğrenciyle sürdürdüğü psikolojik danışma oturumlarının içeriğine ilişkin bilgi vermek
- C) Uyanıcı madde kullanan öğrencileri önceden bilgilendirerek, durumlarına ilişkin ailelerine haber vermek
- D) Şiddete karşı önlem alınması amacıyla mağdur öğrencilerin yazdıkları otobiyografleri müdüre göstermek
- E) Güvenlerini zedelememek için hiçbir koşulda öğrencilere ait özel bilgileri başkalarıyla paylaşmamak

• C

107. Aşağıdaki görüşlerden hangisi rehberlik ilkelerine uygundur?

- A) Gönüllü olmalarını beklemek yerine, rehberlik yardımcı almaları için çocukların ikna etmek gerekebilir.
- B) Öğrenciye acımak ya da sempati duymak empati kurulmasını engelleyebilir.
- C) Kararsızlık yaşamaları durumunda seçenekleri sınırlayarak öğrencilerin doğru kararlar vermeleri sağlanabilir.
- D) Bir okulda okul rehber öğretmeni yoksa deneyimli bir sınıf rehber öğretmeni rehberlik hizmetlerini yürütebilir.
- E) Okul rehber öğretmeni bir öğrencinin öğretmeniyle yaşadığı sorunları çözebilmesi için öğrencisi adına öğretmeniyle görüşebilir.

• b

Kpss 2009

• D

111. Okul müdürlerinin katıldığı bir toplantıda şiddeteye sıfır tolerans görüşü benimsenmiştir. Bu toplantıya katılan Müdür Mehmet Bey, rehber öğretmeninden okuldaki şiddet türlerini belirleyip şiddetin yaygınlığını araştırmasını ve alınacak önlemlerle ilgili önerilerde bulunmasını ister. Bunun üzerine, okul rehber öğretmeni zorbalık ölçüğünü okuldaki öğrencilere uygular ve ölçek sonuçlarına göre zorba öğrencileri saptayarak müdahale programına alır. Ayrıca şiddet davranışlarının bireysel, ailesel ve okulla ilgili nedenlerine ilişkin inceleme sonuçları ile bu konuda alınacak önlemlere ilişkin görüşlerini içeren kapsamlı bir rapor hazırlayıp müdüre teslim eder.

Bu olayda rehberlik ilkelerine uymayan davranış aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zorbalık ölçüğünü uygulamak için okul rehber öğretmeninin daha önceden bir eğitim almamış olması
- B) Müdürün şiddet içeren davranışları öğrenmek istemesi
- C) Hazırlanan raporda şiddete eğilimli öğrencilerin isimlerine yer verilmemesi
- D) Ölçek puanlarına dayanılarak öğrenciler hakında kesin bir yargıya varılması
- E) Raporun şiddet davranışlarına neden olan bireysel ve ailesel özelliklerle ilgili açıklamaları içermesi

Kpss 2010

• b

103. "Rehberliğin temelinde demokratik ve insancıl anlayış bulunur." ilkesini aşağıdakilerden hangisi en doğru açıklar?

- A) Okullarda demokratik ortam sağlanmalı, yönetimsel kararlara rehber öğretmenler de katılmalıdır.
- B) Demokraside seçimler vardır, rehberlik bireyin kendisi için en uygun seçimler yapmasına yardımcı olur.
- C) Rehberlik demokrasiye inanan bireyler yetiştirmeyi hedefler.
- D) Demokraside herkes farklı düşüncelere sahiptir, rehberlik bunların içinden en doğrusunu bulmaya yöneltir.
- E) Demokrasi bireye özgürlükler verir, bunların yanlış kullanılması için bireyin yönlendirilmesi gereklidir.

Kpss 2010

• C

111. İlköğretim 8. sınıf öğretmeni Rukiye Hanım, sınıfı bu yıl katılan öğrencisi Kübra'nın ailesinde şiddet gördüğünü fark eder. Okul çıkışında, Rukiye Hanım Kübra ile konuşur ve okul rehber öğretmeniyle görüşmesini ister. Kübra ise bu konuda konuşmak istemez ve rehberlik servisine gitmek istemediğini söyler.

Rukiye Hanım aşağıdakilerden hangisini yaparsa gönüllülük ilkesine aykırı davranışmadan Kübra'ya yardım etmiş olur?

- A) Sıra arkadaşına sorunu anlatır, ondan birlikte Kübra'yı ikna etmek için yardım isteyebilir.
- B) Rehberlik servisine gitmezse ailesiyle konuşmak zorunda kalacağını söyleyebilir.
- C) Rehber öğretmenden öğrenciyle görüşmesini isteyebilir.
- D) Kübra'yı rehberlik servisine götürüp rehber öğretmenle sorunu anlatabilir.
- E) Kübra'yı zorlamaz, sorununu anlatacağı ve rehber öğretmenle görüşmek isteyeceği güne kadar bekler.

Kpss 2011

• d

105. Annesiyle yaşadığı sorunu anlatan bir öğrenci, sınıf rehber öğretmeninden annesiyle konuşmasını ve kendisine aşağılayıcı sözler söylememesi için ona uyanda bulunmasını istemektedir.

Bu durumda sınıf rehber öğretmeni aşağıdakilerden hangisini yaparsa, özerklik ilkesine uygun davranış olarak öğrenciye yardım etmiş olur?

- A) Annesini görüşmeye çağırıp onunla konuşursa
- B) Rehberlik servisinin hazırladığı etkili iletişim broşürlerini öğrenciyle eve gönderirse
- C) Annesinin evdekilerle ilişkilerini araştırıp onu tanıtmaya çalışırsa
- D) Öğrenciye bu konuda eğitim verip annesiyle kendisinin konuşmasını önerirse
- E) Öğrencinin annesini iletişimle ilgili veli eğitimlerine davet ederse

Kpss 2011

• b

108. Bu yıl sınıf rehber öğretmeni olarak görevlendirilen Ayşe Hanım, rehberlik saatinde öğrencilere "Kimdir bu" formuunu dağıtır ve öğrencilerden sıra arkadaşlarına göstermeden bu formdaki sorulara yanıt vermemelerini ister ancak bazı öğrencilerin uygulamaya katılmadıklarını görür.

Bu durumda, Ayşe Hanım gönülsüz öğrencilere aşağıdakilerden hangisini yaparsa gönüllülük ilkesine en uygun davranışmış olur?

- A) Çalışmanın amacına ulaşmayacağını söyleyerek iktina etmeye çalışırsa
- B) Uygulama dışında tutup çalışmaya katılmadıklarını uygulama formunda belirtirse
- C) Çalışmaya katılmayı isteyinceye kadar bir süreliğine etkinliği ertelerse
- D) Gönülsüz davranışlarının altında yatan nedenlerin araştırılması için okul rehberlik servisine şevk ederse
- E) Bu uygulamaya katılırlarsa bir sonraki derse kadar bahçede vakit geçirebileceklerini söylerse

KPSS 2006

- Dersleri dinlemeyen ve devamlı arkadaşlarıyla konuşan Ali'ye öğretmeninin gösterebileceği aşağıdaki davranışlardan hangisi rehberlik anlayışına uygun olur?
 - a. Ali'yi disiplin kuruluna bildirmek
 - b. Sınıftaki diğer öğrencilerin Ali ile konuşmasını yasaklamak
 - c. Ail'yi okul idaresine şikayet etmek
 - d. Okulun psikolojik danışman ile Ali için ne yapılabileceği ile ilgili görüşmek
 - e. Derste her konuştuğunda Ali'ye ceza vermek

Kpss 2009

- D

113. İlköğretim 6. sınıf öğrencisi Doğan, okula bu yıl atanın stajyer öğretmen Zehra Hanım'a aşık olur ve ona bir e-posta göndererek duygularını anlatır.

Böylelikle Doğan'ın ilgisini öğrenen Zehra Hanım, aşağıdaki tepkilerden hangisini verirse rehberlik anlayışına uygun davranışmış olur?

- A) Doğan'ın ailesini okula çağırıp sorunu iş birliği yaparak çözmek isterse
- B) Doğan'la bu konuyu konuşup okul rehber öğretmeniyle görüşmesi için ısrar ederse
- C) Zehra Hanım bu durumla ilgili öğretmen arkadaşlarından yardım alırsa
- D) Doğan'ın yaşı gereği ilgisinin geçici olduğunu düşünüp durumu görmezden gelirse
- E) Kendisinin öğretmen, onun da öğrenci olduğunu kesin bir dille anlatırsa

Kpss 2009

• C

117. Okul rehber öğretmeni Fulya Hanım Öğrencilerine yetenek testi uygular ve yetenek puanlarını öğrencilerin genel başarı ortalamalarıyla karşılaştırır. Çalışmanın sonunda, öğrencilerden bir kısmının yeteneklerine göre beklenenden daha yüksek başarı gösterdiklerini fark eder.

Yeteneğinin Üstünde başarı gösteren öğrencilerle ilgili olarak Fulya Hanım, aşağıdakilerden hangisini yaparsa rehberlik anlayışına uygun davranışmış olur?

- A) Bu öğrencileri üstün çabalarından dolayı sınıf içinde ödüllendirip başarılarının devamını bekleyiğini belirtirse
- B) Bu öğrencilerin aileleriyle görüşerek başarılarını daha da artıracak yollar üzerinde düşünürse
- C) Baskı veya zorlanma altında bu başarıya ulaşmış olabileceklerini düşünerek bu öğrencilerle görüşürse
- D) Bu öğrencileri yeteneğinin altında başarı gösterenlere ders çalıştmak için görevlendirirse (akran eğitimi)
- E) Bu öğrencileri model almaları için yeteneğinin altında başarı gösteren öğrencileri teşvik ederse

REHBERLİK SERVİSLERİ (HİZMETLERİ)

REHBERLİĞİN KAPSAMI

Rehberlik hizmetleri, **öğrencinin her yönüyle tüm olarak gelişmesini** ve böylece onun kendini gerçekleştirmesini amaçlayan psikolojik yardım hizmetlerini kapsadığı için bu **hizmetlerin bir bütünlük içinde verilmesi** gereği önem taşır.

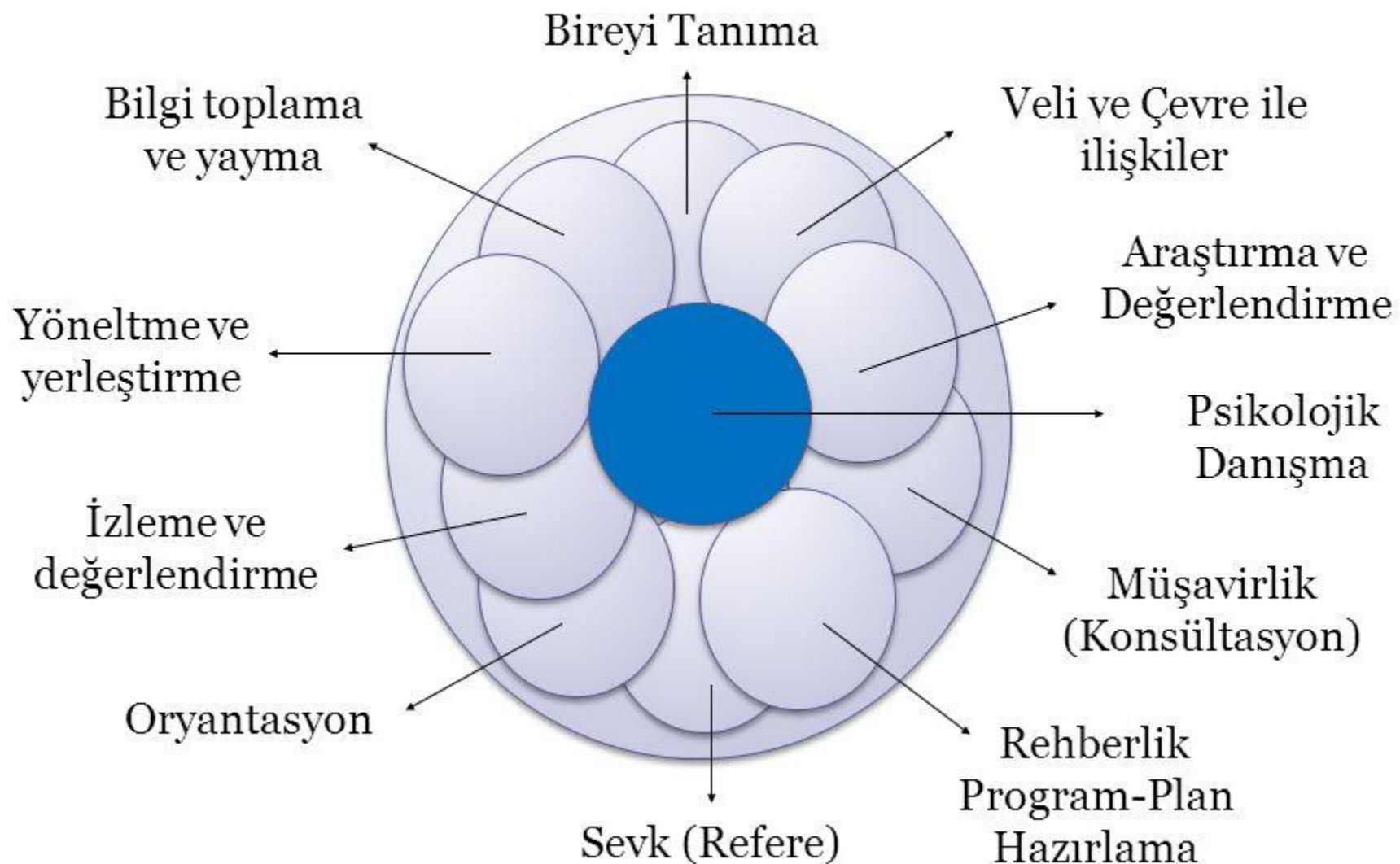
Rehberlik kapsamında verilecek hizmet türleri, genel olarak bu hizmetlerin verildiği **eğitim kademesi, kurumun nitelikleri, hizmetlerin temel işlevleri** ya da hangi alanlardaki problemlerin çözümüne yönelik olarak organize edildiğine bağlı olarak değişebilir.

Bir okulda yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri çağdaş eğitim anlayışı çerçevesinde aşağıda verilen boyutlardan hangisinin kapsamında yer alır?

- A) Öğrenci kişilik hizmeti
- B) Yönetme hizmeti
- C) Öğretim hizmeti
- D) Okul aile birliği
- E) Değerlendirme hizmeti

OKULLARDA SUNULAN REHBERLİK HİZMETLERİ

Okullardaki Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uygulamaları **Aşamaları**

- 1. RAM ve Çerçeve Programı,**
- 2. Rehberlik Servisinin Kurulması,**
- 3. PDR Hizmetleri Yürütme Komisyonunun
oluşturulması,**
- 4. Okul Rehberlik Programının Hazırlanması,**
- 5. Program ve Yürütme Planının İncelenmesi,**
- 6. Programın RAM'a Gönderilmesi,**
- 7. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Görevlendirilmesi,**

Okullardaki Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uygulamaları Aşamaları

- 8. Sınıf Rehber Öğretmeninin Sınıf Rehberlik Planını Hazırlaması,**
- 9. Sınıf Rehber Öğretmeninin Yıl Sonu Faaliyet Raporunu Psikolojik Danışmana Sunması,**
- 10. Okul Müdürü Yıl sonu Faaliyet Raporunu RAM'a Göndermesi**

Rehberlik Hizmetleri

- Okul rehberlik programı hazırlama
- Psikolojik Danışma
- Oryantasyon
- Bireyi Tanıma
- Bilgi toplama ve yayma
- Yöneltme ve yerleştirme
- İzleme ve değerlendirme
- Konsültasyon
- Araştırma geliştirme
- Sevk hizmetleri
- Çevre ve veli ile ilişkiler

Okullarda Sunulan Rehberlik Hizmetleri

Doğrudan Sunulan Rehberlik Hizmetleri

Psikolojik Danışma Hizmeti

Bireyi Tanıma Hizmeti

Bilgi Toplama ve Yayma Hizmeti

Yönlendirme ve Yerleştirme Hizmeti

İzleme ve Değerlendirme Hizmeti

Oryantasyon (Duruma alıştırma) Hizmeti

Sevk (Refere) Hizmeti

Dolaylı Sunulan Rehberlik Hizmetleri

Rehberlik Program-Plan Hazırlama Hizmeti

Müşavirlik (Konsültasyon) Hizmeti

Araştırma ve Değerlendirme Hizmeti

Çevre İle İlişkiler

Veli İle İlişkiler

Okul Rehberlik Programı Hazırlama

- **PDR hizmetlerinde 3 tür program vardır:**
 - 1) **Rehberlik hizmetleri çerçeve programı:** RAM tarafından hazırlanarak okullara gönderilen program.
 - 2) **Okul PDR servisi yıllık çalışma programı:** Okul PDR servisinde çalışan psikolojik danışmanlarca hazırlanır. Okulda bir yıl boyunca yürütülecek çalışmaları kapsayan program.
 - 3) **Yıllık sınıf rehberlik çalışma planları:** Sınıf rehber öğretmenlerinin kendi sınıfları için hazırladıkları yıllık çalışma planıdır.

Program ve plan hazırlama hizmetleri gerçekleştiriliırken; öğrencilerin gelişim düzeyleri, okulun türü, okulun bulunduğu sosyo-kültürel çevre, okulun personel ve fiziksel olanakları ve öğrencilerin ihtiyaçlarının dikkate alınması gereklidir.

Bu nedenle her okul için hazırlanan rehberlik programı kendine özgüdür.

Okul Rehberlik Programı Hazırlama

- **İhtiyaç analizi**
- MADDE 8 – (1) Programın tasarılanması sürecinde her eğitim öğretim yılı Mayıs ayında test ve test dışı teknikler kullanılarak öğrencilerin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin ihtiyaçları belirlenir.
- **Hedeflerin belirlenmesi**
- MADDE 9 – (1) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri kapsamında genel hedefler Bakanlıkça, yerel hedefler rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri İl yürütme komisyonlarında, özel hedefler eğitim kurumlarında belirlenir.
- Okul rehberlik ve psikolojik danışma programının hazırlanması
- MADDE 10 – (1) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programında;
 - a) **Genel, yerel ve özel hedeflere,**
 - b) **Gelişimsel ve önleyici hizmetler, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetlere,**
 - c) **Okuldaki tüm öğrencileri kapsayacak faaliyetlere,**
 - ç) **Değerlendirme süreçlerine, yer verilir(MEBPDR YÖNETMELİĞİ,2020).**

Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programının Hazırlanması

- Okulun türü ve özellikleri göz önünde bulundurma,
- Okulun türüne özgü amaçlar dikkate alınmalıdır,
- Öğrencilerin özellikleri, bekleneleri ve ihtiyaçları ön planda tutulmalıdır,
- Okulun fiziki ve maddi olanaklar gözetilmelidir,
- Uygulanabilir ve sonuçlandırılabilir çalışmalar yapılmalı,
- Çalışmaların ne zaman yapılacağı, kimlere uygulanacağı, hizmetin amacı belirtilmeli,
- Ortaya çıkan aksaklıklar giderilmeli,
- Etkinlikleri bazıları öğrencilere sorularak hazırlanmalı,

Psikolojik Danışma Hizmeti,

Gelişim süreci içinde; **kendini tanıma, kabul etme ve kendilerini gerçekleştirmeye** isteği gösteren kişilere, **bireysel** olarak yada **grupla**, bu işi kendine meslek edinmiş olan **uzmanlarca** yapılan düzenli ve sürekli yardımlardır.

Tamamen **bilinç alanında** olan çelişkilerin oluşturduğu **normal kargılardan** şikayetçi bir kişiye **uzman tarafından** yapılan yardımır.

Danışan ile danışmanın yüz yüze geldikleri uygun bir fiziki ortamda, danışanın **kendisini tanıması, sorunlarını anlayabilmesi ve gerçekçi kararlar alarak** kendini geliştirebilmesi amacıyla bireysel yada grupla yapılan **psikolojik yardım**dır.

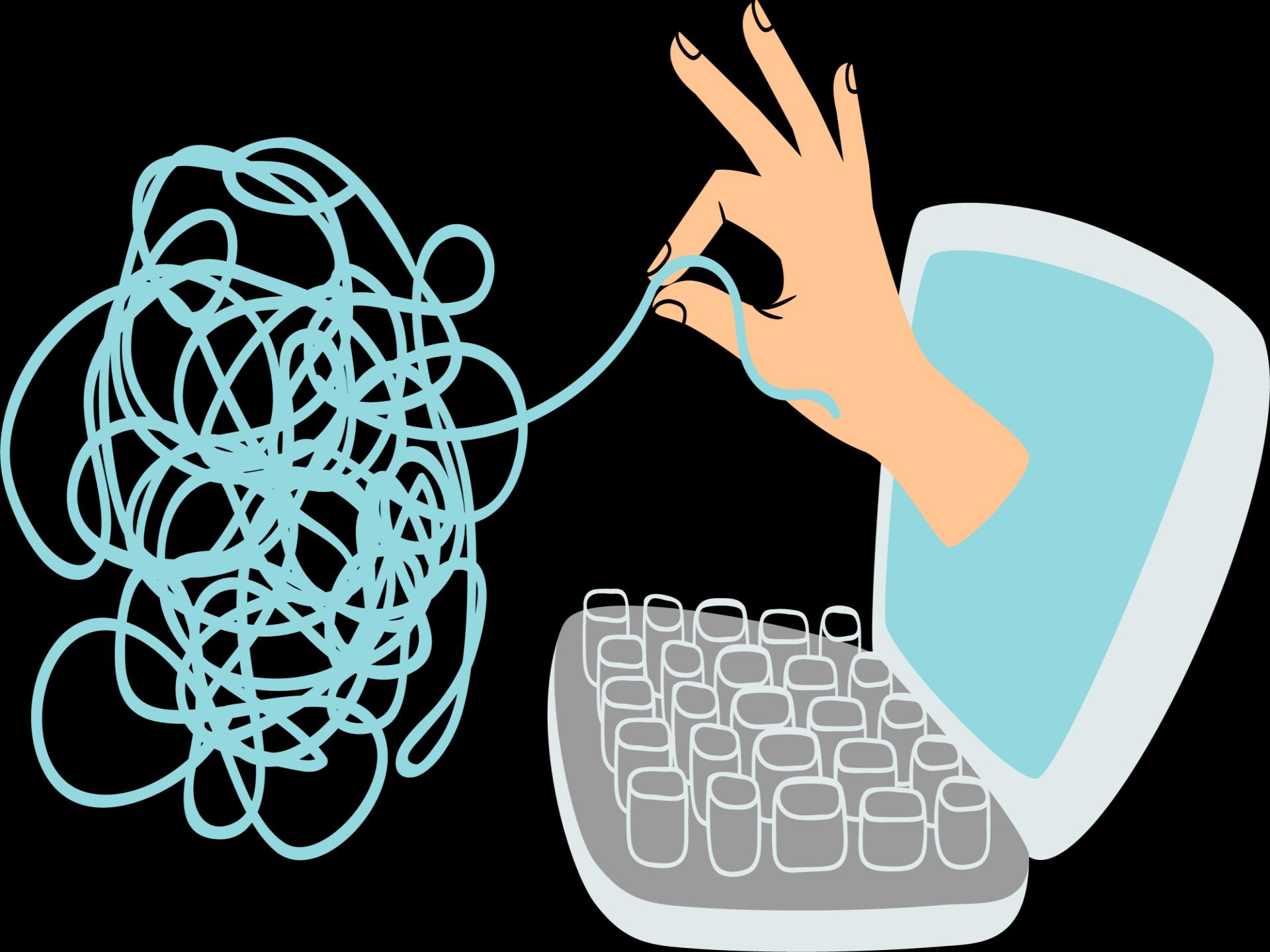

KORONA SÜRECİNDE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

174 Öğrenciye
Online Psikolojik Destek Hizmeti

Psikolojik Danışma Uygulama ve Araştırma Merkezi (MARPAM)
Pandemi döneminde de hız kesmeden hizmetlerine devam etti.

**Tüm rehberlik hizmetlerinin
merkezindedir.**

**Psikolojik
Danışma
Hizmeti**

Uzmanlık gerektirir.

Duyusal problemlere yönelikdir.

- Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Arasındaki Farklar;
 - Yardım edilen kişinin **normal** olup olmaması,
 - Uğraşılan problemin **tipi, içeriği , ağırlık derecesi**,
 - Amaçlar (**kişisel değişim- yaşamla baş etme**),
 - Kullanılan **yöntem ve teknikler**,
 - Yardımın yapıldığı **yer**.

Psikolojik Danışma Kuramları

- **Psikoanalitik Kuramlar:**

- Psikoanaliz,
- Analistik Psikoloji,
- Nesne İlişkileri Kuramı,

- **Öğrenme Kuramları:**

- Davranışçı Terapi,
- Bilişsel Davranışçı Terapi,
- Bilişsel Terapi,
- Akılçıl, Duygusal,
Davranışçı Terapi,
- Gerçeklik Terapisi,

- **İnsancıl Kuramlar;**

- Bireysel Psikoloji,
- Birey Merkezli Terapi,
- Gestalt Terapi,
- Varoluşçu Terapi,

- **Postmodern Kuramlar:**

- Feminist Terapi,
- Çözüm Odaklı Kısa Süreli
Terapi,
- Öyküsel Terapi,

Psikolojik Danışma Kuramları

Psikoanalitik Yaklaşım

Freud

- İçsel olaylar ve yaşanan zıtlıkların ortaya çıkarılması esastır.
- Uzun süre terapi süreci yaşanır.
- Temelde **bilinç dışının incelenmesi** ve yaşantıya taşınması üzerinde durulur.
- Sözel ipuçları terapiye yön verir.
- Teknikleri: Serbest Çağrışım, Rüyaların Analizi, Transferans, Hipnoz.

Varoluşçu Yaklaşım (Victor Farnkl, Ralio May ve Irvin Yalom)

- Temel kavram **varoluştur**.
- **Yaşamın sorumluluğu** insanda varoluş kaygısını yaratır.
- **Ölüm anlamıdır**. Yokluk ve hiçlik duygusunu pekiştirir.
- Birey bu duygulardan kurtulmak için **yaşamın sorumluluğunu** alır.
- **Özgür varoluş**, kişinin içinde bulunduğu varoluş alanındaki olanakları tanımlayıp kabul etmesi ile gerçekleşir.
- Danışanın **şimdi ve burada** ilkesini benimsemesi esastır. **Bugün** önemlidir.
- Danışanın kendi **seçimlerini kendisinin yapması** ve **aktif katılımı** önemlidir.
- **Teknikleri:** Cesaretlendirme, danışanın durumuna göre diğer teknikler.

Danışandan Hız alan Yaklaşım/Hümanistik Yaklaşım Carl Rogers/Abraham Maslow

- Danışan kendini anlar ve **sorumluluk** kazanmaya başlar.
- Bulduğu çözüm yollarını özgürce seçme becerisi kazanır.
- **Kendini gerçekleştirmeye** çalışır.
- Danışman her şeye açık (**saydamlık**) ve tarafsız olursa (**doğallık**), danışanı değerli bir kişi olarak kabul ederse (**Saygı/koşulsuz kabul**), onun yerine kendini koyarak olayları değerlendirebilirse (**empati**) danışan da olumlu değişimler meydana gelir.
- **Benlik** kavramı önemlidir.
- **İdeal benlik** ve **gerçek benlik** arasındaki fark (**Öz saygı**) azaltılmalıdır.

- **Teknikleri:**
 - Empati,
 - Yansıtma,
 - Dinleme,
 - Şartsız kabul ve anlayış,
 - Saydam olma ve içtenlik.

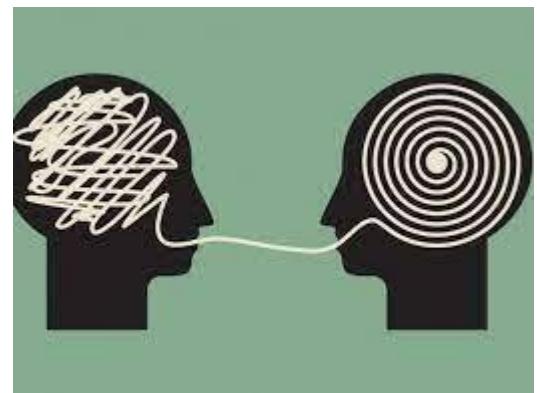
Davranışçı Yaklaşım

Skinner, Lazarus, Bandura

- Danışan **hedef belirlemede** ve bunlar arasında **seçim yapmada** aktiftir.
- Yeni davranışları denenmesi önemlidir ve günlük yaşamına genelleyebilmelidir.
- İstekli olmalıdır.
- Duygusal sorunlar öğrenilmiş sorunlardır.
- Danışmada **pekiştireç** olasılıklarının değiştirilerek davranışın değiştirilmesi sağlanmalıdır.
- İstenmeyen davranışlar **cezanın** aşırı kullanımından kaynaklanır.

- **Teknikleri:**

- Edimsel koşullanma,
- Söndürme,
- Pekiştirme,
- Sistematik
duyarsızlaştırma,
- Biçimlendirme,
- Ödül,
- Taşırma,
- Zıt tepki geliştirme.

Gestalt Yaklaşımı, (Fritz, Perls)

- İnsanın bütünlüğü bozulduğu anda ruhsal sorunlar ortaya çıkar.
- Psikolojik danışmada danışanın kendi benliği ve yaşadığı çevre ile bütünleyici bir ilişkiye geçmesi gerekmektedir.
- **Teknikleri:**
 - Yüzleştirme,
 - Diyalog oyunları.

Transaksiyonel Analiz Yaklaşımı

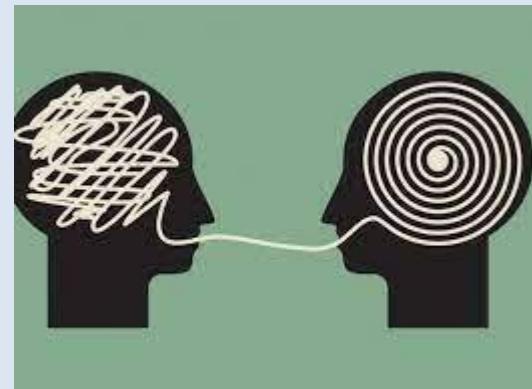
(Eric Berne)

- Ego durumları önemlidir.
- **Anne-baba ego durumları,**
- **Yetişkin ego durumları,**
- **Çocuk ego durumları** bağlamında ilişkiler, nevrotik yaştılar ve problemler irdelenir.
- Danışan terapi sürecinde **aktiftir**.
- Terapiye neden ihtiyacı olduğunu ve geliş amacını bilir.
- Terapi amaçları baştan belirlenir.

	Anababa	Yetişkin	Çocuk
Sözcükler	Daima Asla Böyle yapma Bunu yapma Yapmak zorundasın Yapmalısın Asla unutma Kuralları hatırlı Başkaları ne düşünür Bizim zamanımızda Bırak yardım edeyim Korkma Yanılıyorsun Kendin açıkla Ağlama Kibar ol Sessiz ol Dinle	İnanıyorum ki Kim Ne Ne zaman Nerede Nasıl Hangi Diğer bir deyişle Olasılıkla sıkça Niyetim Bunun nedeni Tepkim şöyle oldu Ne düşünüyorsun Gerçek Deneyelim Bulalım	Bence Korkunç Yardım et Müthiş Ayy... İstiyorum Yapamam Süper Aptalca Ne güzel
Ses Tonu	Eleştiren Patronvari Teşvik edici Ötoriter Rahatlatıcı Sert Sempatik Koruyucu	Açık Sorgulayıcı Rahat gerçekçi Duygudan uzak Uyumlu Normal tonda	Alaycı Cilveli Ağlamaklı Bağıran Heyecanlı Uysal Duygulu Sevecen İtaatkâr
Beden Dili	Parmağıyla göstererek Beğenmeyen bakış Kaş çatma Ciddi bir ifade Kucaklama Sırtını sıvazlama Başını okşama Çapraz Kollar Gözlüklerinin üstünden bakma	Göz teması Başı sallama Dik duruş Sakin Soran bir bakış Dikkatli bir ifade Düşünceli Uyanık Rahat Avuç işleri açık	Gülerek İki büküm Oturarak Utangaç bakışlı Ağlamaklı Büyük gözler Surat buruşturma Etrafında dolaşma Surat asma

Akılcı-Duygusal Yaklaşım(RET) (Albert Ellis)

- Bu kurama göre bireylerin **duyguları, inançlarından, değerlendirmelerinden, yorumlamalarından ve davranışlarından** etkilenmektedir.
- Bireyler **aklıcı** (rasyonel) olduğu gibi rasyonel olmayan **inançlara** (irrasyonel) da sahip olabilirler.
- Danışanların kendi kendilerine kazandıkları ve pekiştirdikleri davranışları belirlemeleri ve bunları değiştirmeleri sağlanmaktadır.

Akılcı-Duygusal Yaklaşım(RET) (Albert Ellis)

- **Teknikler:**

- Düşünme,
- Tartışma,
- Rol oynama ABCDEF tekniği,
 - A:Olay,
 - B: Mantıksız düşünce,
 - C: Duygusal tepki ve davranış bozukluğu,
 - D: yanlış inançlara müdahale ve tartışma,
 - E: Etki,
 - F: Yeni inanç ve duygular,

Gerçeklik Terapisi

William Glasser

- Hayatı gerçekçi algılamak ve bu şekilde davranışmayı başarmak önemsenmektedir.
- Süreç içinde başarısız davranışlar eleştirilir ve başarılı davranışlar **pekiştirilir**.
- Pozitif alışkanlıklar desteklenir.

Fenomenolojik Yaklaşım

Kelly ve Combs

- Bir davranışın anlamlandırılması **bireye özgündür.**
- Davranışı bireyin iç dünyasına inip onun bakış açısını alarak anlamak gereklidir.
- Algıları ile fenomenolojik benliği arasında uyuşmazlık olan birey çalışma yaşar.
- Danışmada amaç bireyin yeterli benliğe ulaşmasına ve kendini tanımasına yardımcı olmaktadır.

ORYANTASYON

Oryantasyon
Eğitimi
ile
Okula
Başlıyorum.

Oryantasyon Hizmetleri

Okula yeni başlayan bir öğrencinin okulu (çevresini) tanımı;

Okula uyum sağlamaası ve karşılaştığı zorlukları aşabilmesi için kendisine sağlanan yardımlardır.

Bu yardım bir çeşit kurumun tanıtılması ve uyması gereken kuralların hatırlatılması türünde verilen bilgileri kapsar, adaptasyonu kolaylaştırmakta ve bireyin uyum süresini kısaltmaktadır.

Oryantasyon hizmetinin;

Uyum sağlayıcı,

Koruyucu ve önleyici işlevleri vardır.

Başa yeni öğrenciler olmak üzere tüm öğrencilere, yöneticilere, öğretmenlere, uzman personele ve velilere açık olmalıdır

Oryantasyon Hizmetleri

Okulun **kısa tarihçesinin** tanıtılması,

Okulun **bina ve diğer fiziksel olanakların** tanıtılması,

Okulun bulunduğu **yakın çevrenin** tanıtılması,

Okulda bulunan **eğitim programının** tanıtılması,

Program dışı **eğitsel, sosyal ve kültürel** faaliyetlerin tanıtılması,

Okuldaki **psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin** ve diğer öğrenci kişilik hizmetlerinin tanıtılması,

Okulda uygulanan **kuralların** tanıtılması,

30. Galatasaray Lisesi, bu yıl okula başlayacak olan 9.sınıf öğrencileri için okulun ilk günü bir program düzenlemiştir. Programda okul binasının birlikte gezilerek tanıtılması, okulun çevresindeki kurumlar, okulun spor salonu ve kütüphane gibi bölümlerinin gezdirilmesi gibi etkinlikler yer almıştır.

Buna göre okul yönetiminin uyguladığı bu program aşağıdakilerden hangisi ile adlandırılır?

- A) Oryantasyon
- B) Müşavirlik
- C) Çevre ve Veli ile İlişkiler
- D) Yönetme ve Yerleştirme
- E) Bilgi Toplama ve Yayma

Bireyi Tanıma Hizmetleri

PDR HİZMETLERİNDEN ÖĞRENCİYİ TANIMA HİZMETLERİ ÖNEMLİ BİR YERE SAHİPTİR.

ÖĞRENCİLERİN TANINMASI GEREKEN YÖNLERİ;

- Kimlikle ilgili tanıtıcı bilgiler
- Fiziksel gelişimi ve sağlık durumu
- Aile durumu
- Sosyal durumu
- Gelişim ve uyumu
- Okul öz geçmişi
- Zihinsel özellikler
- Kişilik özellikleri

REHBERLİĞİN BİRİNCİ AMACI BİREYİ TANIMA, NİHAİ AMACI İSE BİREYİN KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRMESİDİR.

Bireyi Tanıma Hizmetleri

Dışarıdan bilgi toplama:

Test, gözlem, vaka kaydı, dereceleme ölçekleri.

Bireyin kendisini, çevresini tanıma:
Otobiyografi, görüşme, sowyometri, kimdir bu.

Lise 2.sınıf rehber öğretmeni Ayşe Hanım, öğrencisi Feride'nin mazeretsiz devamsızlığının 15 günü geçtiğini fark eder ve annesini arar. Annesi Feride'nin her zaman hazırlanıp "Okula gidiyorum." diyerek evden çıktığını ve devamsızlıktan haberi olmadığını söyler. **Bu durumda, Feride'nin devamsızlık nedenlerini araştırırken sınıf rehber öğretmeninin hizmet ve tekniklerden hangisini kullanması en uygundur?**

Hizmet

- A) Psikolojik danışma
- B) Bilgi toplama ve yayma
- C) Çevre ile ilişkiler kurma
- D) İzleme
- E) Bireyi tanıma**

Teknik

- Bireysel psikolojik danışma
- Kişilik testi
- Ev ziyareti
- Problem tarama listesi
- Görüşme**

Bilgi Toplama ve Yayma Hizmetleri:

Elde edilen bilgiler başka bir amaç için değil, hizmet talep eden kişinin bilgilendirilmesi için kullanılmalıdır.

Bu hizmet hem **grup rehberliği** şeklinde hem de tek tek bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre **bireysel rehberlik** şeklinde sunulabilir.

Bilgi Toplama ve Yayma Hizmetleri:

Öğrencilerin kendi ilgi, yetenek ve ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli okullara, programlara, seçmeli derslere, sosyal kültürel etkinliklere, iş ve meslek alanlarına yönelmeleri ve yerleştirilmeleri amacıyla yapılan çalışmaları kapsar.

Burada amaç öğrenciyi belirli bir seçime zorlamak, yönlendirmek değil onun kendisi için doğru seçimler yapmasını sağlamaktır.

Eğitsel kol seçiminde yönelecekleri bir üst eğitim kurumunun seçiminde,

Mesleğe yönelme ve seçmede,

Seçtiği mesleğe yerleşmesi ve en uygun koşullarda yaşayabilmesi için gerekli bilgilerin sağlanmasında kullanılır.

Bilgi Toplama ve Yayma Hizmetleri:

- Okul içinden toplanacak bilgiler,
- Okul dışından toplanacak bilgiler,
- Eğitsel bilgiler,
- Sosyal bilgiler,
- Mesleki ve kişisel bilgiler.
- Bireylerin(Öğrencilerin) ihtiyaç duyukları bu bilgiler
 - Seminerler
 - Broşürler
 - Afişler
 - Bireysel ya da grup rehberliği yoluyla toplanarak bireylere verilir.

Bir okul rehber öğretmeni mezun öğrencilerden “ÖSS’ye nasıl hazırlandıkları, sınava hazırlanırken neleri doğru ya da yanlış yaptıkları ve sınav sabahı neler yaşadıkları” hakkında bir yazı yazmalarını istemiştir. Mezunlardan deneyimlerini paylaşanların yazıları, okul rehber öğretmeni tarafından okul panolarına asılmıştır. **Okul rehber öğretmeninin ÖSS’ye hazırlanan ortaöğretim son sınıf öğrencilerine yönelik bu çalışması, aşağıdaki rehberlik hizmetlerinden hangisiyle açıklanabilir?**

- A) Öğrenciyi tanıma
- B) İzleme ve değerlendirme
- C) Yöneltme ve yerleştirme
- D) Bilgi toplama ve yayma**
- E) Araştırma ve geliştirme

Bir üniversitenin psikolojik danışma merkezinde görev yapan psikolojik danışman, yakın duygusal ilişkisinde yaşadığı sorun nedeniyle kendisine başvuran üniversite öğrencisi Şule ile yaptığı görüşmede; yakın ilişkilerde yaşanan fiziksel, psikolojik ve çevrim içi şiddet gibi konular hakkında Şule'nin farkındalığını artıracak kaynakların isimlerini onunla paylaşmıştır.

Buna göre psikolojik danışmanın yaptığı çalışmayla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Oryantasyon hizmeti sunulmuştur.
- B) Sevk hizmeti sunulmuştur.
- C) İzleme ve değerlendirme hizmeti sunulmuştur.
- D) Konsültasyon hizmeti sunulmuştur.
- E) Bilgi toplama ve yayma hizmeti sunulmuştur.

Yönlendirme ve Yerleştirme Hizmetleri

Hizmetin verildiği yere göre yerleştirme:

- Okul içi yerleştirme:** Alan, programlara, eğitsel kollara, sanatsal ve kültürel etkinliklere, seçmeli dersler,
- Okul dışı yerleştirme:** iş ve meslekler, bir üst öğretim kurumuna, programlara ve sanatsal ve kültürel etkinliklere..

Hizmetin niteliğine göre yerleştirme:

- Eğitsel yerleştirme:** program , alan/bölüm, kurs, ders, diğer okullara yerleştirme,
- Mesleki yerleştirme:** iş, mesleğe yerleştirme,
- Sosyal yerleştirme:** Sosyal, kültürel, eğitsel kol vb. etkinliklere yerleştirme

İzleme Hizmetleri:

Bireye sunulan rehberlik hizmetleri sonucunda bir değişimin olup olmadığını, olmuşsa nasıl bir değişimin olduğunu incelenmesidir.

İzleme çalışmaları hem takip etme amacıyla hem de sunulan rehberlik hizmetlerinin etkinliğini öğrenmede ihtiyaç duyulan bilgileri sağlar.

Rehberlik çalışmalarının kendisi için geri bildirim niteliği taşır, rehberlik hizmetlerinin kalitesinin artırılması için önemlidir.

- **Okul- içi izleme ve değerlendirme,**
- **Okul –dışı izleme ve değerlendirme,**

2012 KPSS

Okul rehberlik öğretmeni öğrencilerle bir oryantasyon çalışması yapmış ve yaptığı uygulamaların ne derece etkili olduğunu araştırmak istemiştir. Bu konuda bilgi toplamak amacıyla öğrencilerin ve öğretmenlerin gözlem, görüş ve önerilerinden yararlanmıştır.

Okul rehber öğretmeninin yaptığı bu çalışma, rehberlikte hangi hizmet kapsamında yer alır?

- A) Bilgi verme
- B) Bilgi toplama
- C) Yöneltme ve yerleştirme
- D) İzleme**
- E) Müşavirlik (Konsültasyon)

**Sevk
(Refere)
Etme
Hizmetleri**

Bir öğretmen öğrencinin dile getirdiği niteliğine göre sorun kendi yeterliliğini aşıyorsa öğrenciyi mutlaka yardım almak için psikolojik danışmana yönlendirmelidir.

Okulda psikolojik danışman yoksa, sorun okulda çözülemiyorsa öğrencinin ilgili Ram'a başvurması sağlanmalıdır..

Müşavirlik (Konsültasyon) Hizmetleri,

Okuldaki psikolojik danışman ile ilgili bir ya da daha fazla bireyin öğretmen, yönetici, anne-baba işbirliği yaparak, öğrencinin gelişmesine yönelik olarak kurdukları yardım ilişkilerini kapsar.

Konferans, seminer ya da basılı materyaller kullanılarak öğretmen ile öğrenci, okul idaresi ile öğretmen uyumsuzlukları, problemleri veya iletişim eksiklikleri gibi hususları dile getirme ve bilgilendirme hizmetidir.

Öğrencilere sunulan rehberlik hizmetlerinin etkinliğini artırmak için öğrencilerle ilgili kişilere yapılan rehberlik hizmetidir..

- Okul personeli ve velilere yönelik öğrenciler için okulda ve evde uygun ortam oluşturma amacı güder.
- Öğrenciye dolaylı olarak verilen bir hizmettir.
- Ortak bir rehberlik anlayışı, işbirliği ve dolaylı hizmet ve fikir alışverişi kavramları daha çok müşavirlik hizmetini çağrıştırmaktadır.

Umut, derslerinde yeterince başarılı olamayan bir öğrencidir. Ailesi bu durumu öğretmenin, bireysel farklılıklarını gözetmeksizsin sınıfındaki öğrencilere aynı şekilde davranışmasına ve Umut'la yeterince ilgilenmemesine bağlamaktadır. Öğretmen ise Umut'ta dikkat eksikliği olduğunu düşünmektedir.

Umut'un ailesi ve öğretmeni arasında ortak bir anlayış, aşağıdaki hizmet alanlarından hangisiyle sağlanabilir?

- A) Oryantasyon
- B) Bilgi toplama
- C) Grup rehberliği
- D) Konsültasyon (Müşavirlik)**
- E) Yönetme ve yerleştirme

105. Okul rehber öğretmeni (psikolojik danışman), eski mezunlardan bazılarını arayıp, okulun açıldığı ilk hafıza yapılacak etkinliğe davet etmiştir. Bu etkinlik eski mezunların okula yeni kaydolan öğrencilerle tanışmaları ve konuşmaları için fırsat oluşturmuştur. Mezunlardan şimdi avukat olan Yeşim Hanım ve öğretmen Nedim Bey, etkinlik sırasında birer konuşma yaparak okuldaki ilk günlerinde yaşadıklarını anlatmışlardır.

Yukarıda anlatılan etkinlik hangi rehberlik hizmeti kapsamındadır?

- A) Çevre ve velilerle ilişkiler
- B) Duruma alıştırma (oryantasyon)
- C) Müşavirlik (konsültasyon)
- D) İzleme
- E) Yöneltme - yerleştirme

Çevre ile ilişkiler

okulun yakın veya uzak çevresinde, öğrencilerin yararlanabileceği bir takım olanakların yanında, öğrenciler için zararlı olabilecek bazı durumlar, kişi ya da kurumlar olabilir. Bu nedenle okul çevresinin dikkate alınması, öğrencileri rahatsız eden, onları olumsuz yönde etkileyen durumların giderilmesi için bazı çalışmalar yapılması gereklidir..

Çevre değişkenleri bu davranışın güdüleyicisi olduğu gibi, engelleyicisi de olabilir. Bu iki yönlü etki, hem yakın hem de uzak çevreden gelir.

Yakın çevre: sınıf, okul, boş zamanları geçirme alanları..

Uzak çevre: kitle iletişim araçları(internet, gazete ve dergiler),

Okul açısından çevre ile ilişkilerin iki boyutu vardır,

- Öğrencilerin yararlanmalarına ve gelişmelerine katkı sağlayacak kurum, kuruluş ve kişiler,
- Öğrencileri olumsuz yönde etkileyebilecek kişi ve kuruluşlar.

Veli İle İlişkiler

Psikolojik danışmanın, öğrencilerin gelişim özellikleri ve başarı durumları ile ilgili velileri bilgilendirmesidir.

Okul rehberlik servisi, aile görüşmeleri yapar.

Okulda yürütülen PDR hizmetlerinin etkililiğine yönelik çalışmalar ve programların sonuçları hakkındaki değerlendirmeler bu kapsamda ele alınabilir.

Araştırma- Değerlendirme Hizmetleri

Rehberlik faaliyeti sunan birimlerin çalışmalarının değerlendirilmesi, yeni çalışmaların bilinmesi, eksik kısımların tamamlanması için yapılan bir hizmettir.
